

İKİ DİLİN BEYANI: SEYYİD VEHBÎ SÛRNÂMESİ İLE HAZİN SÛRNÂMESİNDE YER ALAN HEDİYELERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Statement of Two Languages: Comparison of the Gifts in the Seyyid Vehbî Sûrnâme and Hazîn Sûrnâme

Tülay TUNÇ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora, Ankara, Türkiye. tlyankara88@gmail.com

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş/Received
05.02.2024

Kabul/Accepted
28.09.2024

Sayfa/ Page
43-67

Öz

Türk edebiyatına mahsus bir tür olan sûrnâme; düğün, şenlik, ziyafet anlamına gelen Farsça, sūr kelimesi ile mektup, risale, kitap anlamına gelen “nâme” kelimesinin birleşiminden olmuştur. Böylelikle “sūr-nâme”; düğün, ziyafet, şenlik gibi konularda yazılmış, manzum ve mensur eserler olarak isimlendirilmiştir. Sûrnâmeler; şehzadelerin sünnet düğünlerini, hanım sultanların evlenme törenlerini, şehzade veya sultanların doğumlarını anlatan eserlerdir. Az önce belirttiğimiz tanıma göre sûrnâmelerin konusu da buna bağlı olarak “sūr-ı cihâz, sūr-ı hitân ve sūr-ı vilâdet” olarak kendi içinde ayrılmaktadır. Sûrnâmeler sosyal hayat konulu eserlerdir ve bundan ötürü sûrnâmelere edebî ve tarihî yönünün dışında kültürel metinler olarak da bakılmalıdır. Bu sebeple sûrnâmelerin; yeme-içme, musiki, giyim, gösteri, eğlence ve hediyeleşme geleneği hakkında bilgi verdiği görülmektedir. Yapılmış olan ilk şölen son şölene kadar düğünlerde sunulan hediyeler büyük önem taşımış ve bu hediyelerin bir kısmı imparatorluğun resmî defterlerine kaydedilmiştir. Lale Devri'nin başlangıcı sayılan 1720 tarihinde, Sultan III. Ahmet'in dört şehzadesi için düzenlediği büyük şölen devlet erkanının, düğüne gelen diğer konukların, esnafların getirmiş olduğu hediyeler oldukça dikkate değer düzeyde olduğu fark edilmektedir. Dönemin ünlü şairlerinden Seyyid Vehbî ve Sür Emîni Halil Efendi'nin katibi Mehmed Hazîn'in şenlikler için kaleme almış oldukları eserlerde düğünde sunulan hediyeleri de konu edinmişlerdir. Bu çalışmada Seyyid Vehbî ve Hazîn Sûrnâmesinin, hediyeler kapsamında karşılaştırılması yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hediye, Seyyid Vehbî, Hazîn, Sûrnâme, Düğün, III. Ahmet.

Abstract

Surname, a genre specific to Turkish literature; It comes from the combination of the Persian word sur, which means wedding, festival, banquet, and the word "name", which means letter, treatise, book. Thus, “sur-name”; they were written on subjects such as weddings, banquets and festivals and were named as works in verse and prose. Surnames; these are works that describe the circumcision weddings of princes, the marriage ceremonies of lady sultans, and the births of princes or sultans. According to the definition we have just stated, the subject of surnames is accordingly divided into "sur-ı cihaz, sur-ı hitan and sur-ı viladet". Surnames are works about social life, and therefore they should be viewed as cultural texts in addition to their literary and historical aspects. For this reason, surnames; it is seen that it provides information about eating and drinking, music, clothing, shows, entertainment and gift-giving traditions. From the first feast to the last feast, the gifts presented at weddings were of great importance and some of these gifts were recorded in the official books of the empire. In 1720, which is considered the beginning of the Tulip Era, it is noticed that the gifts brought by the state officials, other wedding guests and tradesmen at the big feast organized by Sultan III. Ahmet for his four princes were quite remarkable. Seyyid Vehbî, one of the famous poets of the period, and Mehmed Hazin, the secretary of Sur Halil Efendi, also discussed the gifts presented at the wedding in their works written for the festivities. In this study, a comparison will be made between Seyyid Vehbi and Hazin Surname's within the scope of gifts.

Keywords: Gift, Seyyid Vehbî, Hazîn, Sûrnâme, Wedding, III. Ahmet.

Giriş

Hediye sözcüğü; Arapçada yol göstermek, doğru yola iletmek manasındaki “hidayet” kökünden türemiştir. Türkçede ise “armağan” kelimesiyle ifade edilen hediye; birini memnun etmek ve saymış olmak için karşılıksız olarak verilen seçme şey manasına gelir (Tuğlacı, 1983, s. 133). Bunların dışında; saç, ağız, but, öndül, belek, singut, üleş gibi ifadeler de “armağan”ın eş anlamlısı olarak sayılabilir ve yine tuhfe, atıye, gibi Arapça kelimelerle bahşiş, pişkeş gibi Farsça kelimeler hediyein eş anlamlısı olan kelimelerdir (Sakarya, 2006, s. 4).

Hemen hemen ter toplumda görülen ve bir gelenek halini almış olan hediyeleşmenin, insanlık tarihi kadar eski bir geçmişi olduğu bilinir. İptidai topluluklardan günümüze uzanan bu gelenek; sosyal dayanışma, itibar kazanma gibi sosyolojik; mal değiştirme gibi ekonomik uzantılara dayansa da daha sonrasında dinî, kültürel ve diplomatik amaçlarla da hediyeleşmenin yapıldığı görülmüş veya bu durum toplumların önemli kültür öğelerinden biri haline gelmiştir (Sakarya, 2006, s. 30).

Kültürlerin toplumdan topluma değişmesi gibi hediyeleşmenin de toplumdan topluma değiştiği ve amaçlarının farklı olduğu bilinir. Hristiyanlıkta hediye kavramı, Tanrı ve insan arasındaki bir ilişkidir, Tanrının insanlara verdiği bağış, bağışlanma anlamına gelir. Hinduizm’e bağlı Brahmalarda; bu sosyal olgu bir meslek dalıdır. Kuran-ı Kerim’de ise hediyeye dair herhangi bir özel açıklama yoktur. Yalnız, Hz. Peygamber; hediyeleşmenin bir kural olduğunu, insanlar arasında sevgi ve dostluğu arttırdığını, bencillik, cimrilik gibi kötü duyguları giderdiğini savunarak bu durumu teşvik etmektedir (Bardakoğlu, 1998, s.151-155).

Medeniyet ve kültür anlamında hediyeleşmenin geleneğine bakıldığında; bunun gelenek haline gelmesinin Roma İmparatorluğu ile başladığı görülür. Roma halkı, bunun için daha çok yılbaşlarını tercih etmişler, Roma’nın saygın yöneticilerine sağlıklı bir yıl geçirmelerini dilemek amacıyla “mine çiçeği” hediye etmişlerdir.

Türk kültüründe ise, hediyeleşme faaliyetlerine ilk kez Çin kaynaklarında rastlanmaktadır. Göktürkler döneminde görülen ilk bahsi geçen faaliyetler; siyasal açıdan üstünlük sağlama ve hâkimiyet göstergesi olarak görülmüş yine Uygurlar döneminde de Göktürklerde olduğu gibi Çinlilerle olan askerî ve siyasî ilişkiler sebebiyle hediyeleşme eylemi gerçekleşmiştir. Selçuklular dönemine geldiğimizde; hediye vermenin amacında çok büyük farklılıklar görülmesine de hediye türlerinde farklılıklar göze çarpmaktadır. Hükümdarın halka yemek vermesi, at, altın, gül gibi hediyelerin önemli kabul edilişi bu farklılığı kanıtlamaktadır. Öte yandan Selçuklu sultanlarının, Bizans İmparatorluğu ile de çeşitli ve değerli eşyalar aracılığıyla hediyeleştiği bilinir. Selçuklular, armağan olarak; at, gümüş, eyer takımı, kılıç, hilat gibi eşyalar göndermiştir (Ersan, 1999, s. 75). Beylikler döneminde, Selçuklu geleneği devam etmiş olup atın önemli bir hediye olduğu vurgulanmıştır.

Yapılan bu çalışma kapsamında asıl konuyu oluşturan Osmanlı Dönemi, hediyeleşme geleneğine değinildiğinde; hediyeleşmenin amacının siyasi otoriteyi korumak amacıyla yapıldığı bilinir. Bunun dışında, Osmanlı İmparatorluğunu daha ileriye götüreceklerine inanılan için ilim adamlarına, şairlere, sanatla uğraşan ve bu konuda başarılı olmuş kimselere karşı da hediye alışverişinde bulunmuşlardır.

Devlet otoritesinin “davetler” üzerine kurulu olduğu Osmanlı İmparatorluğunda, bu davetlere getirilen hediyeler, davete gelenlerin sosyal statüsüne göre değişiklik göstermektedir. Evlilik, doğum, sünnet, bayram, Ramazan ayı, nevruz, diş kirası, okula başlama, hafızlık merasimi, sakal bırakma töreni, surre alayı, cülus töreni ve şenlikler gibi önemli günlerde bu geleneğin arttığı ve bunun bir anlamda padişahın otoritesinin hissedilmesi amacıyla da gerçekleştiği görülmektedir. Bayramlarda olduğu kadar padişah tarafından düzenlenen şenliklerde hediyeleşmenin son derece önemli olduğu görülür. Osmanlı şenliklerinde; padişaha, şehzadelere, evlenecek olan padişah kızlarına, padişahın kız

kardeşlerine; sadrazam, vezirler, devletin ileri gelenleri, elçiler, esnaflar belirli düzen ve protokol sırasına göre hediye sunmuşlardır. (Cemil, 1971, s. 10).

Türk edebiyatına özgü olup, Osmanlı düğün ve şenliklerini konu edinen eserler olan “sûrnâme”lerde de hediyelerden sıkça bahsedilir. Saray düğünlerinin vazgeçilmez hediyelerinden biri çiçektir ve değerli hediyelerin yanından çiçek gönderilmesi gelenek halini almıştır (Arslan, 1999, s. 584; Atasoy, 1997, s. 65). İmparatorluktan Cumhuriyete kadar uzanan tarihî süreçte de geleneğin devam ettiği görülmüştür.

Bunların dışında sûrnâmelerin sosyal hayatın vazgeçilmez unsurlarından biri olduğu kabul edilmektedir. Üzerinde çalışma yapılan eserlerden biri olan Seyyid Vehbî Sûrnâmesinin içeriğinde de sosyal hayata dair pek çok unsur bulunur. Bu unsurlardan bir tanesi de gelenek göreneği yansıtan “hediyeleşme”dir. Osmanlı toplumunda hediyeleşme, nevruz, bayram, şenlikler, hacca gitme, makam tebriği, devlet büyüklerinin makamına çıkma, çeyiz görme, müjdeli haber getirme, yüzgörülüğü gibi âdet ve olaylar çerçevesinde ortaya çıkmıştır (Düzlü, 2008, s. 1059). Seyyid Vehbî’nin Dîvânında da geleneği gösteren bu olgunun yer aldığı görülür. Dîvânda, sosyal hayat anlamında, hediye getirilen eşyalar ve bunların edebî ilişkisi ve içeriği değerlendirilmişken bu çalışmada hediyeleşme bahsine kişi, meslek, hediye türü ve içerikleri olarak değinilecektir.

1. 1720 ŞENLİKLERİNİ KONU EDİKEN SÛRNÂMELERİN İÇERİĞİ

Lale Devri’nin başlangıcı olarak kabul edilen 1720 tarihinde, III. Ahmet’in dört şehzadesi için düzenlediği büyük sünnet düğününü ihtiva eden ve sûrnâme türünde yazılmış iki eser mevcuttur. Bunların ilki Seyyid Vehbî’ye ikincisi ise Hâfız Mehmed Efendi’ye aittir.

1.1. Seyyid Vehbî Sûrnâmesi

Lale Devri’nin ihtişamını birebir yansıtan, süslü nesir örnekleri arasında sayılan, Vehbî Sûrnâmesi diğer adıyla “Sûr-ı Hümâyûn” Seyyid Vehbî tarafından, dönemin sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa’nın emriyle kaleme alınmıştır (Dikmen, 2009, s. 74).

III. Ahmet’in dört şehzadesi; Süleyman, Mustafa, Mehmed ve Bayezid’in sünnet düğünleri, II. Mustafa’nın kızı Emetullah Sultan ile Ağrıboz Muhafızı Osman Paşa’nın ve Ayşe Sultan ile Maraş valisi Silahdar İbrahim Paşa’nın düğün törenlerini anlatan eser, bu yönüyle hem “sûr-ı hitan” hem de “sûr-ı arûs” özelliği göstermektedir (Aynur, 2009, s. 565). Daha çok sünnet düğünü ile ilgili hususların ifade edildiği şenlikler yazarının ifadesiyle 15 gün 15 gece sürmüştür. Vehbî, sözü edilen şenlik süresini düğünün ilk gününden son gününe kadar 15 makale başlığı altında anlatmıştır. Eserde makaleler dışında; devlet büyüklerinin hediyelerini sunması, düğünde kurulan ziyafetler ve düğünün hangi günü ifade edilmişse o güne ait eğlenceler ile ilgili belirli başlı konu başlıkları da mevcuttur (Arslan, 2007, s. 224).

Vehbî Sûrnâmesi, mensur bir sûrnâmedir. Ancak eserde yer yer manzum bölümlerle de karşılaşılmaktadır. Eserin başında 130 beyitlik, mesnevi nazım şekliyle kaleme alınmış manzume, aynı zamanda Seyyid Vehbî Dîvânında “sûrnâme mukaddimesi” başlığıyla da yer alır. Bununla birlikte, sûrnâmede yer alan manzumelerin bir kısmı Seyyid Vehbî’ye aittir. Diğer kısmı ise Bâkî, Nâbî, Sâbit, Nevzâde Atâî gibi şairlere aittir. Bu durumu “li-müellifihi, li-münşihi, li-Bâkî” gibi ifadelerden anlaşılmaktadır.

Kendi şairliği için de bir dönüm noktası olan, 1720 şenliklerini yazması için dönemin sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından özellikle görevlendirilen Seyyid Vehbî, düğüne bizzat katılmıştır. Bu sebeple hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmamıştır. Dönemin Reisülküttabı, Üç Ambarlı Mehmed Paşa’nın “düğün davetiyesi” olarak devletin önemli kademelerinde görev almış kişiler için kaleme aldığı mektup dahi eserde yer almıştır. Eserde bulunan diğer içerikler ise şu şekildedir:

Düğün hazırlıkları, düğüne davet edilenler, düğün alanı, ziyafetler, hediyeler, esnaf alayları ve esnaf alaylarının gösterileri, fişekler, nahıllar, şeker bahçeleri, çeşitli gösteriler ve eğlenceler, şehzadelerle sünnet olan diğer çocuklar, sünnet merasimi, şehzadelerin sünnet edilmeleri (Arslan, 2009, s. 4-5).

1.2. Hazîn Sûrnâmesi

1720 şenliklerini ihtiva eden, bir diğer sûrnâme olan Hazîn sûrnâmesi, Hâfız Mehmed Efendi tarafından kaleme alınmıştır. Daha önce yapılan bazı bilimsel çalışmalara konu olan “Sûrnâme”nin müellifinin mahlasının “Hazîn” olmadığı, sûrnâme metninde geçen “Hazîn” ifadesinin yazar tarafından tevazu için kullanılan bir kavram olduğu tespit edilmiştir (Arslan, 2011, s. 295). Eser bu güne Hazîn Sûrnâmesi şeklinde geldiği ve bilindiği için eserden Hazîn Sûrnâmesi olarak bahsedilmesi uygun olacaktır.

Hafız Mehmed Efendi, o dönemin “Matbah Emîni” olan, düğün süresince de “Sûr Emîni” olarak tayin edilen, El-Hac Halil Efendi’nin imamlığını ve kâtiplik görevini üstlenmekteydi. Bu sebeple; Sûr Emîni Halil Efendi, Hafız Mehmed Efendi’den düğünün ayrıntılarını yazmasını istemiştir, Hafız Mehmed Efendi de bu emre uyarak düğünün ayrıntılarını yazmaya başlamıştır. Fakat düğünün her ayrıntısını bizzat göremeyip o zamanlarda teşrifatçılık görevinde bulunan Teşrifatî Selman Efendi’den yardım isteyerek sûrnâmesini tamamlamıştır.

Hazîn sûrnâmesi, mensur bir eserdir, bazı bölümlerde ise manzum bölümlerle de karşılaşmaktayız. Bu bölümler; Tanrıya yakarış, peygamberlere, padişaha ve sadrazama övgü, sebep-i telif olarak başlıklara ayrılmıştır. Bunların ardından eser iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, düğün hazırlıkları; ikinci bölümde, sünnet düğünü anlatılmıştır. Evlilik düğünleri ile ilgili bilgiler ise sadece nikahtan ibarettir. Çoğu kaynaklarda 15 gün sürdüğü iddia edilen şenlikler, Hazîn’e göre 22 gün sürmüştür (Kızıltan, 1988, s. 61). Seyyid Vehbî Sûrnâmesine göre ayrıntıların az olduğu sûrnâmede, bulunan içerikler aşağıda belirtildiği üzeredir:

Düğün hazırlıkları, düğün alanı, ziyafetler, düğüne davet edilenler, esnaf alayları ve esnaf alaylarının gösterileri ve hediyeler, fişek gösterileri, nahıllar, şeker bahçeleri, çeşitli gösteriler ve eğlenceler, şehzadelerle sünnet olan diğer çocuklar ve sünnetlerin tamamlanması.

2. HEDİYELERİN KARŞILAŞTIRILMASI

2.1. Seyyid Vehbî Sûrnâmesindeki Hediyeler

1720 şenliklerini kaleme almış şairlerinden biri olan Seyyid Vehbî; eserinde hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmamıştır. O devirdeki; gösteri sanatları, kıyafetler, musiki, eğlence, kumaşlar, teknolojik ayrıntılar, davet edilenlerin nitelikleri gibi unsurları tek tek açıklaması onun eserindeki muhtevanın kapsamını gözler önüne sermektedir. Bu sebeple, sözü edilen unsurların yanında, düğünlerde ve şenliklerde önemli bir gelenek halini almış olan “hediye sunma” bahsinde düğünü yakından takip eden Vehbî’nin titizliği gözle görülmektedir. Vehbî, sûrnâmesinde hem devlet büyüklerinin hediyelerini hem de esnaf alaylarının hediyelerini büyük bir incelikte ele almıştır.

2.1.1. Devlet Büyüklerinin Hediyeleri

1720 şenliklerinde; devletin ileri gelenleri, 15 gece 15 gün süren düğünde mevkilerine ve devletteki hiyerarşik konumlarına göre hediyelerini sunmuşlardır. Aşağıda, gün gün kimlerin hangi hediye sunduğu belirtilmektedir (Ertuğ, 2004, s. 131-132).

2.1.1.1. Düğünün Birinci Günü

2.1.1.1.2. Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa’nın Hediyeleri

2.1.1.1.2.1. Padişaha Sunduğu Hediyeler: Saf elmastan yapılmış kuşak; elmas ve yakutla bezenmiş çapraz işlemeli gerdanlık; mücevherden yapılmış Çin kâsesi; altın kapaklı, üzeri değerli taşlarla süslenmiş bir billur sūrahi; Hint işi işlemeli, aynalı mücevher kutusu, Çıftı (Yahudi) işi, mine işlemeli, on üç gözlü para çekmecesi; üç yüz miskal ağırlığında bir şişe güzel koku; iki yüz miskalden daha fazla ağırlıkta amber; altın çekmece saati; yeşil çuha kumaşıyla kaplanmış siyah tilki kürkü; iki top samur kürkü; bir top vaşak kürkü; iki top kara kuyruklu kakım kürkü; toplam dört adet olmak üzere, renkli çuhalarla kaplı, kurdun göbek, boğaz ve ense kısmından yapılmış kürk ve beyaz tilki kürkü; beşer ikişer Acem ve İstanbul dokuması ipek bohça; beşer, üzeri sırmalı ve üzerinde deseni olmayan, hatâyî kumaşından dokunmuş bohça; on üzerinde çizgileri bulunan atlas kumaşı; beş kaneviz kumaş; beşer, şal kumaşıyla dokunmuş, çiçek desenli ve desensiz bohça; on çuha; beşer sof kumaşı; on top seyrek ve sık dokunmuş sarık kumaşı; on top sırmalı ve desensiz, renkli Hint kumaşı ve kaftan kumaşı; beşer adet atkı ve çözgüsü altın sırmalı entarilik kumaş; sayısız çeşit çeşit kumaşlar; birer kavanoz, öğütülmüş karanfil, Bektaşî üzümü, ölmez otu, tütün özü olarak bilinen nas bitkisine benzer tütün; bilinen tüfek ustalarının elinden çıkmış, namlusunda altı yivi bulunan tüfek; bir adet Macar tüfeği; binek cinsinden Anadolu ve Arap atı olmak üzere iki at ve yük beygiri.

2.1.1.1.2.2. Şehzade Süleyman'a Sunduğu Hediyeler: İmam Hâfız Mehmed Efendi hattıyla bir Kuran-ı Kerim; Şeyh Hattıyla En'am Suresi; Ahmed Bûnî'nin eserlerinden Şemsü'l- Maarif'in bir nüshası, Mukaddime-i Salat, dini bilgiler edinmek için muhtelif eseler; Kitab-ı Hediye; tezhipli Yûsuf u Züleyhâ ve Silsiletü'z-Zeheb; siyah abanoz üstüne elmas ve yakutla bezenmiş mücevher hançer; iki yanı toplanmış (havlı), altın sırmalı hamam takımı; mükemmel donanımlı at.

2.1.1.1.2.3. Şehzade Mehmed'e Sunduğu Hediyeler: Dede Hattı ile En'am Suresi; Kütahyalı Hattıyla bir Kuran-ı Kerim; talikle yazılmış güzel yazı örneği; Kemâl-i Hocendî Dîvânı; değerli taşlarla bezemeli altın kınlı hançer; sırma bezemeli hamam takımı, midilli.

2.1.1.1.2.4. Şehzade Mustafa'ya Sunduğu Hediyeler: Ali bin Abdullah Hattı ile bir Kuran-ı Kerim; Ramazan Efendi hattıyla bir En'am Suresi; Ali Rıza hattıyla Sûret-nâme-i Şâh Abbâs; değerli taşlarla süslü, güzel yazı örneği; Şeyh Sa'dî Dîvânı; altın işlemeli elmastan yapılmış saat; hamam takımı; at

2.1.1.1.2.5. Şehzade Bayezid'e Sunduğu Hediyeler: Üsküdarî Hasan Efendi hattıyla bir Kuran-ı Kerim; Hâfız Ahmed hattıyla bir En'am Suresi; Gazi Murad Han Dîvânı; Şerh-i Gülşen-i Raz; bir resimli güzel yazı örneği; üzeri taşlarla işlemeli bir elmas saat.

2.1.1.1.2.6. Hareme Sunduğu Diğer Hediyeler: III. Ahmet'in kızı Ümmü Gülsüm Sultan'a, bir top İstanbul ipeklisi; bir top sırmalı hatâyî ve bir top üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaşı.

Baş kadın hazretleri Emetullah Sultan'a, bir elmas saat; iki İstanbul ipeklisi; ikişer sırmalı hatâyî ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaşı.

Şehzade Süleyman'ın annesi Mihrişah Sultan'a, ikişer İstanbul ipeklisi ve sırmalı hatâyî ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaşı.

Şehzade Mehmed'in annesi Rukiye Kadın'a, iki ipek kumaş; ikişer sırmalı hatâyî ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaşı.

Sadrazam bunların dışında, Darü's-saade Ağası Beşir Ağa'ya bir elmas hançer hediye etmiştir.

2.1.1.1.2.7. Maraş Valisi Hüseyin Paşazade Silahtar İbrahim Paşa'nın Hediyeleri: Beş iğne işlemeli şal kumaşı; on ipek kumaş; beş, renk renk, çeşit çeşit hatâyî kumaşı; beş parlak atlas kumaşı; beş üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaşı; beş adet entarilik Hint kumaşı; beş top sarık kuşağı kumaşı.

2.1.1.1.2.8. Nişancı Mustafa Paşa'nın Hediyeleri: Belgradlı hattıyla bir Kuran-ı Kerim; Şeyh Hamdullah hattıyla bir Kehf Suresi; mükemmel donanmış bir at; bir elmas kuşak.

2.1.1.1.2.9. Sadrazam Kethüdası Mehmed Ağa'nın Hediyeleri: Bir elmas kemer tokası (güneş şeklinde); beş Acem işlemeli ipek kumaş; beş altın çözümlü, Rûmî desenli ipek kumaş; beşer sırmalı hatâyî ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; beş renkli atlas kumaş.

2.1.1.1.2.10. Rumeli Kazaskeri Mirzâzâde Şeyh Mehmed Efendi'nin Hediyeleri: Bir Kuran-ı Kerim; bir Beyzavî Tefsiri; bir Sahîh-i Buhârî; beş altın çözümlü, kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; üç zincir dokuma; üç padişah sofu; altı top takke üzerine sarılan şal kumaş; beş adet entarilik kumaş; dört atlas kumaş.

2.1.1.1.2.11. Anadolu Kazaskeri Paşmakçızade Seyyid Abdullah Efendi'nin Hediyeleri: Dede hattıyla bir Kuran-ı Kerim; bir Sahîh-i Buhârî; bir Dürer-i Gurer; altı top takke üzerine sarılan şal kumaş; dört adet entarilik Hint kumaş; altı adet şal kumaş; üçer ipek kumaş; sırmalı hatâyî kumaş; zincir dokuma; gümüş boy aynası; dört sof.

2.1.1.1.2.12. Şikk-ı Evvel Defterdar Hacı İbrahim Efendi'nin Hediyeleri: Mükemmel donanmış at; bir top samur postu; altı, Rûmî desenli ipekli kumaş; altışar sırmalı hatâyî ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; altışar, çiçek desenli kadife kumaş, atlas kumaş ve üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş; altı entarilik kumaş ve sarık kuşağı kumaş.

2.1.1.2. Dügünün İkinci Günü

2.1.1.2.1. Şeyhülislam Abdullah Efendi'nin Hediyeleri: Bir nakışlı, Hint işi iğne işlemeli, seccade; tek cilt Hidâye; bir cilt Minahü'l-Gaffâr nüshası; iki adet siyah kuyruklu kakım kürkü; iki top ipek kumaş; beş adet kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; üç sof; dört adet entarilik Hint kumaş; iki top sarık kuşağı kumaş; iki adet şal kumaş; bir kakım kürkü; ikişer top renkli ve entarilik Hint kumaş; iki yanardöner sof kumaş.

2.1.1.2.2. Eski Şeyhülislamlardan Mirzâ Mustafa Efendi'nin Hediyeleri: Tîbî hattıyla Tefsîr-i Keşşâf; İmtü'l-Azîz lakaplı hattatın kalemiyle Câmî'ü's-Sahîhayn; bir sarı renkte porselen Çin kâsesi ve tabak.

2.1.1.2.3. Eski Şeyhülislamlardan Ebu İshak İsmail Efendi'nin Hediyeleri: Suyolcuzâde hattıyla bir Kuran-ı Kerim; Edirneli Derviş Hasan hattıyla Tefsîr-i Beyzavî; on adet orta büyüklükte Çin porseleni tabak.

2.1.1.2.4. Eski Rumeli Kazaskerlerinden Damadzade Ebulhayr Ahmed Efendi'nin Hediyeleri: Ayetleri Semerkandı Muhammed tarafından ve tefsirleri de Ömer Nesefî tarafından yazılmış Kuran-ı Kerim; Cevrî hattıyla yazılmış Mesnevî; FındıkHzâde hattıyla Şerh-i Siyer-i Kebîr; Şa'bânzâde hattıyla yazılmış Okçuzâde'nin Şerh-i Âyât-ı Erba'în adlı eseri; beş adet entarilik kumaş; üç top Hint kumaşıyla dokunmuş kaftan kumaş; üç şal kumaş; dört adet sof kumaş; beş top hünkâr sarığı ve sarık kuşağı kumaş; üç adet tütsülenmiş şal kumaş; üç top altın çözümlü, zincir dokumalı İstanbul ipeklisi; üç parlak, Avrupa işi atlas kumaş.

2.1.1.2.5. Eski Rumeli Kazaskerlerinden Uşşâkîzâde Seyyid Abdullah Efendi'nin Hediyeleri: Derviş Ali Hattıyla yazılmış Kuran-ı Kerim; İbni Abbâs Tefsiri; bir cilt Kitâb-ı Hidâye; altışar adet entarilik kumaş, şal kumaş, ipek kumaş, sarık kuşağı kumaş; üçer sof kumaş, Avrupa işi atlas kumaş, sırmalı, üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş.

2.1.1.2.6. Reisü'l-Etibbâ Ömer Efendi'nin Hediyeleri: İbni Sînâ'nın Kanunu't-Tıb adlı eseri.

2.1.1.2.7. Eski Anadolu Kazaskeri Çivîzâde Mehmed Atâullah Efendi'nin Hediyeleri: Bir Kuran-ı Kerim; bir Hidâye; beş adet kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; üçer adet çok renkli, fes veya takke

üzerine örtülen sargı bezi; iki adet sof kumaşı; üç atlas kumaşı; altı adet sarık kuşağı kumaşı; beş adet entarilik kumaş; altın dokuma Hint kumaşı.

2.1.1.2.8. Anadolu Kazaskeri Kevâkibîzâde Velîyyüddîn Efendi'nin Hediyeleri: Kuran-ı Kerim; Derviş Ali hattıyla tek ciltte bir Mesnevî; bir Kitâb-ı Kuhistânî; beş top sarık kuşağı kumaşı; üç adet bele bağlanan kuşak; üç kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; üçer zincir dokuma, ipek kumaşı, bez dokuma ve sof kumaşı; üçer sırmalı hatâyî kumaşı ve nakışlı dokuma kumaşı.

2.1.1.2.9. Nakîbü'l-Esrâf Ak Mahmud Efendizâde Es-Seyyid Mehemmed Zeynülâbidîn Efendi'nin Hediyeleri: Kuran-ı Kerim; bir takım Mevâhibü'l-Ledünniye; bir Kuhistânî; tek ciltlik İhyâü'l-Ulûm; dört top siyah entarilik kumaş; dört top Rûmî desenli ipek kumaş; bir top sırmalı kaftan kumaşı; iki kaşmir kumaşından dokunmuş şal; iki adet nakışlı kemer bağı; üç, hünkâra yaraşır yanardöner sof kumaşı.

2.1.1.2.10. Alay Kadısı ve Anadolu kazaskeri Yahyâ Efendizâde Feyzullah Efendi'nin hediyeleri: Nefesizâde hattıyla bir Kuran-ı Kerim; bir ciltlik Kuhistânî ve Hidâye; dörder Rûmî ve rahîmi deseni bulunan; çiçekli ipek kumaş; beş top yıldızlı hünkâra yaraşır sarık kumaşı; kaşmir kumaş ve kemer bağı kumaşı; beş top entarilik kumaştan dokunmuş şal kumaşı; dört sırmalı ipek kumaş; beş sof.

2.1.1.2.11. İstanbul Kadısı Dürrî Mehmed Efendi'nin Hediyeleri: Bir Kuran-ı Kerim; bir Şerhü'l-Meşârik; ikişer top zincir dokuma kumaş, bez dokuma kumaşı (ayak işi), bez dokuma kumaşı (Hint işi) ve sof; üç kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; beş top sarık kumaşı, entarilik kumaş ve atlas.

2.1.1.2.12. Edirne Kadısı Muîd Ahmed Efendi'nin Hediyeleri: Bir Kuran-ı Kerim; bir Muhtâr-ı Sihâh; bir Şerhü'l-Meşârik; bir top ipek kumaş; hatâyî ve atlas kumaşı; yedişer adet entarilik kumaş ve sarık kumaşı.

2.1.1.2.13. Burusa Kadısı İshâkzade Nûr Mehemmed Efendi'nin Hediyeleri: Bir Sahîhü'l-Buhârî; iki top tütsülenmiş şal kumaşı, altın tellerle dokunmuş kumaş; ikişer top entarilik Hint kumaşı ve Rûmî desenli ipek kumaş.

2.1.1.2.14. İzmir Kadısı Kırımlı Mehemmed Efendi'nin Hediyeleri: Bir Kuran-ı Kerim; bir Tatarhâniyye; beş top hünkâra yaraşır sarık kumaşı; beş Avrupalılara mahsus atlas kumaşı; beş top havsız kadife ile dokunmuş ipek kumaş; beş Rûmî desenli ipek kumaş; beş adet entarilik kumaş; beş adet giysinın önüne takılan ipek kumaş.

2.1.1.2.15. Mısır Kadısı Ebezâde Efendi Damadı Hamid Efendi'nin Hediyeleri: Yâkût hattıyla bir Kuran-ı Kerim; bir Zeyl-i Şakâyık; on adet çeşit çeşit sarık; on adet çok renkli, ipek ve pamuk karışımı kumaş; beş adet desensiz entarilik kumaş; beş top renkli entarilik kumaş; dört adet (mehterlerin giydiği) çuha kumaşı; dört top kuşak kumaşı ve şal kumaşı; dört top sırmalı bez dokuma kumaşı

2.1.1.2.16. Selanik Kadısı Şikârîzâde'nin Hediyeleri: Bir Kuran-ı Kerim; beş entarilik kumaş; dört atlas; üç top havsız kadife ile dokunmuş ipek kumaş; üç adet hünkâra yaraşır sarık; üç ipek kumaş; üç top Avrupa işi, üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş.

2.1.1.2.17. Galata Kadısı, Fetva Emîni Sâcidî Ali Efendi'nin Hediyeleri: Bir Kuran-ı Kerim; bir Sahîh-i Müslim; Sâlihîzâde hattıyla yazılmış Çârperdî nüshası Keşşâf tefsiri; bir adet nakışlı şal; iki adet şal kumaşından yapılmış kuşak; iki adet hünkâra yaraşır sarık; iki adet çok renkli entarilik kumaş; iki adet desensiz entarilik kumaş; bir top altın çözümlü ipek kumaş, beş top Hint dokuması kaftan kumaşı.

2.1.1.2.18. Filibe Kadısı Hasan Paşa İmamı Ahmed Efendi'nin Hediyeleri: Bir Mültekâ; ikişer atlas kumaşı ve üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş; iki sırmalı sandal kumaşı.

2.1.1.2.19. Halep Kadısı Osmanzâde Tâib Ahmed Efendi'nin Hediyeleri: Acemi adı verilen nakışlarla süslü ipek kumaş üzerine altın nakışlı ve çok değerli bir kesme kumaş.

2.1.1.3. Düğünün Üçüncü Günü

2.1.1.3.1. Diyarbakır Valisi Fâzıl Osman Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir Mısır atı; beşer Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; on altı sırmalı hatâyî kumaş; on altı koyu renkli Anadolu atlası ve Avrupa atlası; sekiz adet entarilik kumaş; sekiz adet hünkâra yaraşır sarık ve sarık kuşağı kumaş.

2.1.1.3.2. Mısır Muhafızı Recep Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış Mısır atı; dokuz top hünkâra yakışır, sarık kumaş; on sekiz top sırmalı hatâyî, dokuz entarilik kumaş; on sekiz parlak atlas; dokuz, renkli padişah sofı; dokuz top Avrupa işi, havsız kadife ile dokunmuş ipek kumaş; tokuz adet beyaz, sert, kalın Hint kumaş; dokuz top sarık kuşağı kumaş; on sekiz adet kuşak.

2.1.1.3.3. Azak Muhafızı İbrâhîm Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; beşer Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş, sırmalı hatâyî ve atlas kumaş; beşer top hünkâra yaraşır sarık kumaş ve Hint işi entarilik kumaş.

2.1.1.3.4. Bosna Muhafızı Osman Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; beş altın çözümlü, Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; beşer üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş, üzerinde çizgileri bulunan atlas kumaş, entarilik kumaş ve sarık kumaş. Dokuzar adetten üç sofralık, büyük ve küçük yaldızlı Bosna işi sahan; üç adet büyük tepsi; iki adet yaldızlı tas; beş adet yaldızlı, bakır kâse.

2.1.1.4. Düğünün Dördüncü Günü

2.1.1.4.1. Bağdat Valisi Hasan Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış at; on beş top koyu yeşil renkli ve tülbentli sarık kumaş; bir inci tespih; beş top altın çözümlü zincir dokuma kumaş; dört kiloya yakın Mâverdi kokulu öd; bir kilo halis amber; beş adet etnik Afrika desenli çamur şal kumaş; dokuz top entarilik Hint kumaş; üçer Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; altışar üzerinde çizgileri bulunan ve deseni olmayan Avrupa işi parlak atlas kumaş; altışar sırmalı ve üzerinde deseni olmayan hatâyî kumaş.

2.1.1.4.2. Basra Valisi Mustafa Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; on beş top sarık kuşağı kumaş; dokuz desensiz, entarilik Hint kumaş ve altı çizgili, entarilik Hint kumaş; altışar kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; altışar üzerinde çizgiler bulunan ve deseni olmayan, Avrupa işi atlas kumaş; üçer Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; altışar sırmalı ve üzerinde deseni bulunmayan hatâyî kumaş.

2.1.1.4.3. Şam Valisi Osman Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; on sekiz adet hünkâra yaraşır sarığın kuşağının kumaş; on top entarilik Hint kumaş; altı Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; altışar üzerinde desen bulunmayan, sırmalı, nakışlı hatâyî kumaş; altı kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; altı adet kapı kulu tokmağı; altışar üzerinde çizgiler bulunan ve deseni olmayan, Avrupa işi atlas kumaş.

2.1.1.4.4. Karaman Valisi Hasan Paşazâde Ahmed Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; bir inci tespih; on sekiz top hünkâra yakışır, tülbentli ve ay şeklinde olan yaldızlı, parlak sarık kumaş; altı top çeşitli renklere sahip, kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; dokuz top üzerinde deseni bulunmayan entarilik kumaş; on iki, çeşitli renkleri olan, Avrupa işi parlak atlas kumaş; üç, Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; on iki sırmalı ve üzerinde deseni olmayan hatâyî kumaş.

2.1.1.5. Düğünün Beşinci Günü

2.1.1.5.1. Kandiye Muhafızı Mehmed Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; ikişer Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; dörder sırmalı ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; sekiz atlas kumaş; dört Avrupa işi; entarilik kumaş; dört adet hünkâra yaraşır sarık; dört adet entarilik Hint kumaş.

2.1.1.5.2. Hotin Muhafızı Abdî Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; beş top yıldızlı sarık kumaş; beş adet entarilik kumaş; iki nakışlı ipek kumaş; üç Rûmî desenli ipek kumaş; beş üzerinde deseni olmayan, parlak hatâyî kumaş; beş Avrupa işi, yıldızlı atlas kumaş.

2.1.1.5.3. Kapudan Süleymân Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; kıymetli taşlarla bezenmiş bir kılıç; onar entarilik kumaştan dokunmuş sarık kumaş; altı adet kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; üçer altın çözümlü, Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; altışar yıldızlı ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; üzerinde çizgileri bulunan ve desen bulunmayan atlas kumaş.

2.1.1.5.4. Cidde Valisi Hacı İbrâhîm Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel bir mücevher; yirmi top sarık kumaş; dokuz top entarilik kumaş; üçer altın çözümlü, Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; altışar sırmalı ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; altışar üzerinde çizgileri bulunan, parlak atlas kumaş.

2.1.1.6. Düğünün Altıncı Günü

2.1.1.6.1. Rumili Valisi Vezir Abdullah Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; altışar top sarık kuşağı kumaş, entarilik Hint kumaş, Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; üçer ipek kumaş; altışar sırmalı ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; altışar Avrupa işi atlas kumaş.

2.1.1.6.2. Sayda Beylerbeyi Kara Mustafa Paşa'nın Hediyeleri: Tek parça kıymetli, taş mücevher; dörder adet sarık kuşağı kumaş; entarilik Hint kumaş; kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; ikişer Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; dörder üzerinde desen bulunmayan ve yıldızlı hatâyî kumaş.

2.1.1.6.3. Şehr-i Zur Beylerbeyi Abdurrahman Paşa'nın Hediyeleri: Kıymetli bir parça taş; ikişer altın çözümlü, Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; dörder üzerinde desen bulunmayan ve yıldızlı hatâyî kumaş; dörder top hünkâra yaraşır sarık kumaş ve entarilik kumaş; dört kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal.

2.1.1.6.4. Sipahiyan Ağası Mehmed Bey'in Hediyeleri: Üç ipek kumaş; üç sırmalı kadife kumaş; altı altın çözümlü hatâyî, üç üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş.

2.1.1.6.5. Silahdarlar Ağası Niğdeli Ali Ağa'nın Hediyeleri: Üç nakışlı ipek kumaş; üç sırmalı ve çiçekli kadife; altı parlak ve yıldızlı hatâyî; üç üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş.

2.1.1.6.7. Süvari Mukâbecisi Mehmed Efendi'nin Hediyeleri: Beş top hünkâra yaraşır sarık kumaş; beş bez dokuma; beş kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; beş sırmalı hatâyî kumaş; beş top entarilik kumaş.

2.1.1.7. Düğünün Yedinci Günü

2.1.1.7.1. Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa'nın Hediyeleri: Çok iri ve değerli elmastan yapılmış kuşak; ikişer top samur ve vaşak kürkü; mükemmel donanmış bir at; dörder nakışlı ipek ve sırmalı hatâyî; altın çözümlü ve sade işlemeli, üzerinde farklı nakışları bulunan hatâyî kumaş; toplamda yirmi dört olmak üzere çuha ve üzerinde çizgileri bulunan atlas kumaş.

2.1.1.7.2. Yeniçeri Efendisi Osman Efendi'nin Hediyeleri: Beşer adet hünkâra yaraşır sarık; üzerinde tel deseni ve yıldız bulunan el işlemesi, geniş dokuma kumaş; bez dokuma; entarilik Hint kumaş; kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal.

2.1.1.8. Düğünün Sekizinci Günü

2.1.1.8.1. Musul Valisi Osman Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış at; beş altın çözgülü, Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; beşer sırmalı hatâyî kumaş; parlak olmayan atlas kumaş; entarilik Hint kumaş; hünkâra yaraşır sarık.

2.1.1.8.2. Halep Valisi Ârifî Ahmed Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; üçer Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; altışar top sırmalı ve desen bulunmayan hatâyî kumaş; altışar Avrupa işi atlas kumaş; altı top hünkâr sarığı kumaş.

2.1.1.8.3. Aydın Muhassılı Abdullâh Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; üçer Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; altışar top sırmalı ve desen bulunmayan hatâyî kumaş; altı top Avrupa işi atlas kumaş; altışar top entarilik Hint kumaş ve yaldızlı sarık kumaş.

2.1.1.8.4. Hüdâvendigâr Sancağı Mutasarrıfı Derviş Mehmed Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; üçer nakışlı ipek kumaş, sırmalı hatâyî, üç top üzerinde çizgileri bulunan atlas kumaş.

2.1.1.8.5. Çavuşbaşı Ebubekir Ağa'nın Hediyeleri: Beş top sırmalı, kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal ve altın telli ve hoş dokumalı kumaş; beş Halep kumaş; beş sırmalı hatâyî; hünkâra yaraşır sarık ve sarık kuşağı kumaş; beş adet calisi ve Hint kumaş.

2.1.1.8.6. Kapıcılar Kethüdâsı Mehmed Ağa'nın Hediyeleri: Beş sırmalı hatâyî; beş top sırmalı, pamuktan yapılmış takke bezi; beş şal kumaş; beş entarilik kumaş; beş top yaldızlı ve altın işli hünkâra yaraşır sarık kumaş.

2.1.1.8.7. Sır Kâtibi Osman Ağa'nın Hediyeleri: İkişer atlas kumaş ve ipek kumaş; bir kadife kumaş.

2.1.1.8.8. Miftah Ağası İbrâhîm Ağa'nın Hediyeleri: İkişer atlas kumaş ve ipek kumaş; bir kadife kumaş.

Büyük Bahrî Ağa, Destârî Mustafa Ağa, Derviş Mehmed Ağa, Küçük Bahrî Ağa Ömer Efendizâde, Süleymân Paşa Kethüdâsı Ahmed Ağa, Mahmud Paşa Kethüdâsı Arnavud Mehmed Ağa, Abdî Paşazâde Ali Bey; Gül Ahmed Ağa; Erzurûmî Ahmed Ağa; Bostancıbaşı Mustafa Ağa; Selânikli Ahmed Ağa; kiler kethüdâsı Ali Ağa, olmak üzere her birisinden ayrı ayrı ikişer altın çözgülü ipek kumaş; parlak atlas; kadife.

2.1.1.9. Düğünün Dokuzuncu Günü

2.1.1.9.1. Sivas Mutasarrıfı Beylerbeyi Mehmed Paşa'nın Hediyeleri: Her biri altışar adet gümüş maşrapa, gümüş kahve tepsisi, gümüş sürahi; altışar top Avrupa işi ipek kumaş; altışar top üzerinde desen bulunmayan ve yaldızlı hatâyî kumaş; altışar top üzerinde çizgileri bulunan atlas kumaş; altışar top çiçekli kadife, entarilik Hint kumaş ve sarık kuşağı kumaş.

2.1.1.9.2. Kocaili Sancağı Mutasarrıfı Beylerbeyi Halil Paşa'nın Hediyeleri: Dörder Rûmî desenli ipek kumaş; dörder sırmalı ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; dörder top entarilik kumaş ve hünkâra yaraşır sarık kumaş

2.1.1.9.3. Bostancıbaşı Seyyid Mehmed Ağa'nın Hediyeleri: Bir top samur postu; dörder ipek kumaş, atlas kumaş ve üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş; dörder sırmalı ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş.

2.1.1.9.4. Birinci Mîrâhûr Hasan Ağa'nın Hediyeleri: Üçer nakışlı ipek kumaş, atlas kumaş ve üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş; üçer sırmalı ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; çuha ve parlak atlas.

2.1.1.9.5. İkinci Mîrâhûr Ahmed Ağa'nın Hediyeleri: Üçer kadife kumaş; üç sırmalı hatâyî; bir nakışlı, altın telle dokunmuş kumaş.

2.1.1.9.6. Arpa Emîni Süleymân Efendi: Beş sırmalı hatâyî kumaş; beş top çiçekli kumaş; beş top kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; beş top entarilik kumaş; beş top sarık kumaş.

2.1.1.9.7. Çakırcıbaşı Rüstem Ağa'nın Hediyeleri: Bir ipek kumaş; ikişer top entarilik kumaş ve atlas; bir top havsız kadife ile dokunmuş ipek kumaş; ikişer sırmalı ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş.

2.1.1.9.8. Atmacacıbaşı'nın Hediyeleri: Bir sırmalı ve üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; iki üzerinde dalgalar bulunan havsız kadife ile dokunmuş ipek kumaş.

2.1.1.9.9. Şahincibaşı'nın Hediyeleri: Bir ipek kumaş; üç sırmalı hatâyî; bir kıvrımlı kumaş ve atlas kumaş.

2.1.1.10. Düğünün Onuncu Günü

2.1.1.10.1. İnebahtı Muhafızı Mustafa Paşa'nın Hediyeleri: Üç çuha kumaş; üç üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; üç atlas kumaş; üç top şal kumaş; iki hünkâra yaraşır sarık; iki seçme Çerkeş köle; üç Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; üç sırmalı hatâyî.

2.1.1.10.2. Ağrıboz Muhafızı Osman Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; üçer altın işli İstanbul ipeklisi ve nakışlı ipek; beş sırmalı ve üç parça üzerinde desen bulunmayan hatâyî; beş parlak atlas.

2.1.1.10.3. Reisü'l-küttâb Mehmed Efendi'nin Hediyeleri: Beş top altın sırmalı ve çiçekli İstanbul ipeklisi; beşer üzerinde desen bulunmayan ve yaldızlı hatâyî kumaş; beş top nakışlı şal kumaş; beş top yaldızlı sarık kuşağı kumaş ve üzerinde desen bulunmayan entarilik Hint kumaş; beşer top yaldızlı atlas ve Avrupa işi, renkli, üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş.

2.1.1.10.4. Defter Emîni Hacı Mustafa Efendi'nin Hediyeleri: Beşer üzerinde desen bulunmayan ve yaldızlı hatâyî kumaş; beş top parlak atlas; beş top yaldızlı, hünkâra yaraşır sarık kumaş; beşer top altın işli İstanbul ipeklisi ve nakışlı ipek; beş top nakışlı, üzerinde desen bulunmayan ve entarilik kumaş; beş adet kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal.

2.1.1.10.5. Birinci Rûznâmecî Mehmed Efendi'nin Hediyeleri: Her biri dörder top ipek kumaş; üzerinde desen bulunmayan ve yaldızlı hatâyî kumaş; üzerinde çizgileri bulunan atlas kumaş ve renkli üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş.

2.1.1.10.6. Baş Muhasebeci Hüseyin Efendi'nin Hediyeleri: Beş top hünkâra yaraşır sarık kumaş; beş top sırmalı bez dokuma, kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal, üzerinde tel deseni bulunan el işlemesi, geniş dokuma kumaş, entarilik kumaş.

2.1.1.10.7. Âsitâne Gümrük Emîni Yegen Mehmed Ağa'nın Hediyeleri: Bir elmaslı, taş işli kuşak; dörder altın veya gümüş telle dokunmuş İstanbul ipeği ve nakışlı ipek kumaş; her biri beşer top Avrupa işi sırmalı hatâyî, atlas kumaş ve dalgalı çizgiler bulunan kumaş ve Londra çuhası.

2.1.1.10.8. Mutfak Emîni ve Sûr Emîni Halil Efendi'nin Hediyeleri: Beş kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; beşer top İstanbul ipeklisi ve üzerinde yaldız bulunan el işlemesi, geniş dokuma kumaş; beş top entarilik Hint kumaş ve sarık kuşağı kumaş.

2.1.1.10.9. Tersâne-i Âmire Emîni Abdullâh Efendi'nin Hediyeleri: Beş kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; her biri beşer top İstanbul ipeklisi ve üzerinde tel deseni bulunan el işlemesi, geniş dokuma kumaş; beşer top entarilik Hint kumaş ve sarık kuşağı kumaş.

2.1.1.11. Düğünün On Birinci Günü

2.1.1.11.1. Rakka valisi Kara Mustafa Paşazâde Ali Paşa daha önceki hediyelerine ek olarak şunları hediye etmiştir. Elmastan yapılmış bir işlemeli çapraz gerdanlık; beş Avrupa işi atlas; beş Rûmî desenli ipek kumaş ve sırmalı ve üzerinde deseni olmayan hatâyî kumaşı; beşer top beşer top entarilik Hint kumaşı ve sarık kuşağı kumaşı, beş Avrupa işi, üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş.

2.1.1.11.2. Bender Muhafızı Tezkireci İbrâhîm Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış bir at; iki nakışlı ipek ve üçer altın işli İstanbul ipeklisi; beşer sırmalı ve üzerinde deseni olmayan hatâyî kumaşı; beşer entarilik kumaş, beş adet sarık kuşağı kumaşı, beş Avrupa işi atlas kumaşı

2.1.1.11.3. Cebecibaşı Sebzî Mehmed Ağa'nın Hediyeleri: Beş Rûmî desenli ipek kumaş; beş sırmalı ve üzerinde deseni olmayan hatâyî kumaşı; beş üzerinde çizgileri bulunan atlas kumaşı; her biri beşer entarilik kumaş, sarık kumaşı ve kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal.

2.1.1.11.4. Topçibaşı İbrâhîm Paşa'nın Hediyeleri: Üç top kaşmir kumaşıyla dokunmuş şal; üç top yaldızlı, üzerinde çizgileri bulunan atlas kumaşı; üç top entarilik Hint kumaşı; üç Avrupa işi, parlak atlas kumaşı ve üzerinde desen bulunmayan kadife kumaşı; dört adet yaldızlı sarık.

2.1.1.11.5. Arabacıbaşı Hüseyin Ağa'nın Hediyeleri: Üç Rûmî desenli ipek kumaş ve sırmalı hatâyî kumaşı; üçer top entarilik sarık kuşağı kumaşı ve Hint kumaşı.

2.1.1.11.6. Fransa Sefirinin Hediyeleri: Altmış zira (458 m.) ipek kumaş; altmış arşın yaldızlı hatâyî; altmış endaze üzerinde deseni olmayan hatâyî kumaşı; her biri otuz zira (229 m.) Avrupa işi, üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş; çuha kumaşı; bir tane işlemeli, gümüş sıvama tüfek.

2.1.1.11.7. Moskov Çarının Hediyeleri: Bir samur sırtından yapılmış kürk, kurdun ense kısmından yapılmış kürk ve bir top nâfe; iki kakım kürkü.

2.1.1.12. Düğünün On İkinci Günü

2.1.1.12.1. Hanya Muhafızı Vezir Esad Paşa'nın Hediyeleri: Bir post vaşak kürkü; iki, beyaz ve parlak kakım kürkü; beş altın nakışlı şal kumaşı; Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş; beş ipek kumaş; beş sırmalı hatâyî kumaşı; üç atlas kumaşı; iki üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş; beş adet entarilik Hint kumaşı; beş adet sarık kuşağı kumaşı.

2.1.1.12.2. Kandiye Muhafızı Mîrzâ Mehmed Paşa'nın Hediyeleri: Her biri üçer atlas kumaşı, yaldızlı hatâyî kumaşı ve ipek kumaş, çiçekli kadife kumaşı, entarilik kumaşı; sarık kumaşı.

2.1.1.12.3. Mora Muhassılı Mîr-Mîrân Ahmed Paşa'nın Hediyeleri: (At karşılığında) Taş işlemeli bir hançer; her biri beşer tonluk sırmalı hatâyî kumaşı ve ipek kumaş, Avrupa işi atlas kumaşı.

2.1.1.13. Düğünün On Üçüncü Günü

2.1.1.13.1. Van valisi Ali Paşa, Adana beylerbeyi Rişvânzâde Seyyid Mehmed Paşa; Halep muhassılı Osman Efendi ve Diyarbakır voyvodası tarafından çeşitli hediyeler sunulmuştur; fakat sûrnâmede bu hediyelerin ne olduğu bahsine değinilmemiştir.

2.1.1.14. Düğünün On Dördüncü Günü

2.1.1.14.1. Anadolu Valisi Vezir Ali Paşa'nın Hediyeleri: Mükemmel donanmış at; bir top sarık kumaşı; bir top vaşak kürkü; her biri dokuzar olmak üzere Rûmî desenli ve nakışlı ipek kumaş, Hint kumaşı; on iki türde hatâyî kumaşı, ipek kumaş, entarilik kumaş; pamuklu atlas kumaşı, üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş; ipek kuşak.

2.1.1.14.2. Kudüs Beylerbeyi İbrâhîm Paşa'nın Hediyeleri: Dört nakışlı ipek kumaş; beş Rûmî desenli ipek kumaş; üzerinde deseni olmayan ve yaldızlı hatâyî kumaşı; beş üzerinde çizgileri bulunan atlas kumaşı.

2.1.1.14.3. Sakız Muhafızı Hasan Paşa'nın Hediyeleri: Sakız işi altın telli bir duvar halısı; koyu yeşil renkli sarık; iki adet yaldızlı seccade; ikişer nakışlı ipek kumaş, yaldızlı hatâyî kumaşı, Avrupa işi parlak atlas kumaşı; üç top beyaz, entarilik Hint kumaşı; iki adet sarık kuşağı kumaşı; ikisi üzerinde desen bulunmayan, biri alaca renkli olmak üzere iğne işi üç turuncu renkli şal.

2.1.1.14.4. Rodos Sancağı Mutasarrıfı Süleyman Paşa'nın Hediyeleri: Her biri dörder yaldızlı hatâyî kumaşı ve parlak atlas; üç adet yaldızlı leğen ve ibrik; iki büyük yaldızlı fener.

2.1.1.14. 5. Midilli Sancağı Mutasarrıfı Derviş Paşa zâde İsmail Paşa'nın Hediyeleri: Beş top ipek kumaş; üç altın çözümlü hatâyî kumaş; üç top Avrupa işi atlas kumaşı; üç top hünkâra yaraşır sarık kumaşı.

2.1.1.14.6. Şam Kadısı Kütahyalı Ahmed Efendi'nin Hediyeleri: Her biri ikişer sırmalı çiçekli kumaş; kıvrımlı İstanbul dokuması ve çiçek desenli ipek kumaş; yaldızlı hatâyî; kuşak; tütsülenmiş şal kumaşı; her biri dörder top fes veya takke üzerine örtülen sargı bezi, entarilik Hint kumaşı, Avrupa işi atlas kumaşı, sarık kuşağı kumaşı.

2.1.1.14.7. İzmir Kadısı Kıvrımlı Mehmed Efendi'nin Hediyeleri: Kuran-ı Kerim; beşer ipek kumaş, Avrupa işi atlas kumaşı ve havsız kadife ile dokunmuş ipek kumaş; beş adet ipek kuşak, sarık kuşağı kumaşı ve entarilik Hint kumaşı.

2.1.1.14.8. Bağdat Defterdarı Ömer Bey'in Hediyeleri: Her biri dörder top hilal şeklinde sarık kumaşı, şal kumaşı, sırmalı hatâyî kumaşı ve entarilik kumaş.

2.1.1.14.9. Basra Defterdarının Hediyeleri: Her biri beşer adet şal, sarık, zincir dokuma, bez dokuma, entarilik kumaş ve parlak atlas kumaşı.

2.1.1.14.10. Dobravenedik Elçisinin Hediyeleri: İki top kırmızı kadife; on telli hatâyî; on sekiz Floransa atlası; on iki adet yaldızlı, gümüş kâse; on iki adet altın kaplamalı balmumundan yapılmış uzun mum.

2.1.1.15. Düğünün On Beşinci Günü

2.1.1.15.1. İbrahim Hanzâde İsmail Bey'in Hediyeleri: İçinde yüz yirmi beş meclis bulunan bir cilt Siyer-i Nebî; her biri beşer nakışlı ipek, yaldızlı hatâyî, Avrupa işi atlas kumaşı; beş adet entarilik Hint kumaşı ve sarık kuşağı kumaşı.

2.1.1.15.2. Eflak Voyvodası Nikola Bey'in Hediyeleri: İki adet gümüş leğen ve ibrik; üç gümüş şamdan; dört gümüş maşrapa; beş cezve; iki adet gümüş tepsi; her biri onar Rûmî desenli ipek kumaş; nakışlı ipek kumaş, sırmalı hatâyî, sırmalı üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş, üzerinde deseni olmayan çiçekli hatâyî kumaşı, sırmalı atlas kumaşı, üzerinde deseni olmayan beyaz renkli atlas kumaşı, mavi; sarı; yeşil ve kırmızı renkte olmak üzere atlas kumaşı, entarilik Hint kumaşı ve sarık kuşağı kumaşı.

2.1.1.15.3. Boğdan Voyvodası'nın Hediyeleri: 1086 yılında kendisine verilen çeşitli hediyelere karşılık olmak üzere hazırladığı şark elması bir çelenk.

2.1.1.15.4. Rum Patriği Ermiya Adlı Rahibin Hediyeleri: Bir taş işlemeli kuşak; iki nakışlı ipek kumaş; sekiz Avrupa işi atlas kumaşı; sekiz havsız kadife ile dokunmuş ipek kumaş.

2.1.2. Seyyid Vehbî Sûrnâmesinde Esnaf Alaylarının Hediyeleri

Esnaf alayları geçişi, Osmanlı saray düğünlerinin en önemli unsurlarındandır. Esnaf, düğün esnasında padişahın ve seyircilerin önünden geçerken meslekleri ile ilgili gösteriler yapar, meslek kethüdası vasıtasıyla da kendi mesleklerinin ürünlerini padişaha takdim etmişlerdir (Arslan, 2009, s. 62).

1720 şenliklerinde de belirli esnaflar yer almıştır. Düğünün altıncı gününde başlayan geçiş törenine katılan esnaf sayısı 57'dir. Aşağıdaki tabloda düğünün hangi gününde hangi esnaf grubunun geçiş katıldığı ifade edilmiştir.

Esnaf Grubu	Gün
Ekinciler (Çiftçiler)	Düğünün Altıncı Günü
Değirmenciler	
Ekmekçiler	
Kasaplar (Koyun ve Sığır Kasapları)	
Aşçılar ve Kebapçılar	
Kesiciler ve Deri Tabaklayıcıları	
Mumcular	
Berberler	
Çadircılar	
Ayakkabıcılar ve Kunduracılar	Düğünün Sekizinci Günü
Bakkallar	
Yaş Yemişçiler	
Kavukçular	
Takkeçiler	
Yorgancılar	
Yeni Bedesten Esnafı	
Esir Pazarı Tüccarları	
Hallaçlar	
Dülgerler	Düğünün Dokuzuncu Günü
Kuyumcular	
Kazzazlar	
Bezzazlar	
Astarcı ve Boğasıcı	
Aşçılar	
Terziler	
Çakşırcılar	
Nalçacılar	
Bakırcılar	Düğünün Onuncu Günü
Tüccarlar	
Okçular	
Yaycılar	
Balmumcular	
Kâğıtçılar	
Aktarlar	
Kahve Satıcıları	
Ketenciler	
Kılıççılar	Düğünün On Birinci Günü
Bıçakçılar	
Kalaycı	
Bit Pazarı Oturakçıları	
Kürkçüler	
Aynacı	
Sırmakeşler	
Nalbantlar	
Sandalcılar	
Seraserciler	
Semerciler	
Mutaflar	
Arpacılar	

Tablo: 1 Seyyid Vehbî Sûrnâmesinde Yer Alan Hediyeler.

2.1.2.1. Ekinciler (Çiftçiler, Berz-gerân): Bu meslek grubunun hediyeleri sûrnâmede açık olarak belirtilmemiştir.

2.1.2.2. Tahhânîn (Değirmenciler): Sekiz çift Bursa işi altın çözümlü yastık; bir gümüş gülüftan ve tütsülük; bir gümüş savatlı büyük boy tepsi.

2.1.2.3. Habbâzîn/ Etmekçi (Ekmek Satıcıları): Birer okkalık (1.281 gr.) iki gümüş şamdan; yüz yirmi dirhem(384 gr.) iki makas ve her biri dört yüz kırk beşer dirhem (1424 gr.) iki gümüş tepsi; yüz doksan dirhem (608 gr.) gülüftan ve tütsülük.

2.1.2.4. Kassâbân-ı Ganem (Koyun Kasapları): Üç yüz altmış sekiz dirhem (1177,6 gr.) gümüş leğen; iki yüz otuz üç dirhem(745,6 gr.) gümüş ibrik; yüz dirhem (320 gr.) gümüş maşrapa; yüz otuz altı dirhem (435,2 gr.) gümüş tütsülük; altmış yedi dirhem (214,4 gr.) gümüş gülüftan; bin üç yüz altı dirhem (4179,2 gr.) gümüş tepsi.

2.1.2.5. Kassâbân-ı Bakar (Sığır Kasapları): İki yüz seksen üç dirhem (905,6 gr.) gümüş gülüftan ve tütsülük; seksen bir dirhem (259,2gr.) şamdan; dört yüz yedi dirhem (1302,4 gr.) leğen ve ibrik; yüz yirmi üç dirhem (393,6 gr.) abdest ibriği; bin otuz yedi dirhem (3318,4 gr.) gümüş tepsi.

2.1.2.6. Aşpezân ve Kebâbiyân (Aşçılar ve Kebapçılar): Yüz elli dirhem (480 gr.) gümüş cezve; hepsi yedi yüz dirhem (2240 gr.) olmak üzere iki leğen ve iki ibrik.

2.1.2.7. Sellâhân (Mezbahacılar, Kesiciler) ve Debbâgîn (Deri Tabaklama Ustaları): Beş yüz dirhem (1600 gr.) gümüş leğen ve ibrik; bin dirhem (3200 gr.) tepsi; iki yüz yetmiş beş dirhem (880 gr.) gümüş şamdan; yirmi üç adet renk renk deri.

2.1.2.8. Şemmâîn (Mumcular): Pek çok parlak mum; üç okkalık (3.846 gr.) gümüş şamdan ve makas.

2.1.2.9. Berberân (Berberler): Beş yüz dirhem (1600 gr.) gümüş leğen; iki yüz dirhem (640 gr.) gümüş berber leğeni; iki yüz dirhem (640 gr.) tepsi; sırmalı güvez renkli bohça; parlak ve altın renkli berber havlusu.

2.1.2.10. Serrâcân (Saraçlar) ve (Kellepezân) Kelleciler: Altı yüz dirhem (1920 gr.) gümüş leğen ve ibrik; yüz elli dirhem (480 gr.) gümüş şamdan; beş yüz dirhem (1600 gr.) saf gümüşten yapılmış koşum kemeri; yüz beş dirhem (336 gr.) gümüş gülüftan; yüz dirhem (320 gr.) vazo; beş yüz dirhem (1600 gr.) tepsi.

2.1.2.11. Bedestân-ı Atîk u Cedîd Esnafı (Eski ve Yeni Kapalıçarşı Esnafı): On üç adet zümrüt, orta boy ve küçük elmaslarla bezenmiş kuşak; iki adet altı köşeli Çin kâsesi ve hoşaf tabağı; üçer atlas ve hatâyî kumaşı; üç çuha kumaşı.

2.1.2.12. Çadircılar: Dışı yeşil ve kırmızı, atlas ve ipek kumaşından, içi İstanbul ipeği ile astarlanmış dört adet topu ve nakışlı direği bulunan, ibrişim telli, altın alemli çadır.

2.1.2.13. Haffâflar (Kavaflar/ Ayakkabıcı): Birkaç çift inci ve zümrüt işlemeli, Çerkeslerin kullandığı yemeni, üç yüz dirhem(960 gr.) yaldızlı, gümüş tepsi

2.1.2.14. Kefşgerânlar (Kunduracılar): Yüz kırk dirhem (448. gr) küçük tepsi

2.1.2.15. Bakkâllar ve Yaş Yemişçiler (Bakkal ve Manavlar): Bir okkalık (1.281 gr.) iki adet büyük gümüş şamdan; iki okkalık (2.564 gr.) gümüş tepsi; beş İstanbul ve Avrupa dokuması ipek kumaş; beş üç farklı renkte dokunmuş ipek kumaş; kırk tepsi türlü türlü kuru ve taze meyve, çiçek.

2.1.2.16. Kavukçılar (Kavukçular): Dört kadife kumaş ve kırk zira (305 m.) ipek kumaş

2.1.2.17. Takyacılar (Takkeciler): Yirmi zira (152 m.) pamuklu ipek kumaş

2.1.2.18. Yorgancılar: Beş yüz seksen dirhem (1856 gr.) bir gümüş leğen ibrik; iki yüz on beş dirhem (688 gr.) gümüş tepsi; yüz elli beş dirhem (496 gr.) kapaklı gümüş tas; Avrupa işi atlas ve bürümcük üzerine işleme dört adet yorgan.

2.1.2.19. Yeni Bedestân Esnafı: Dört top sık atkılarla dokunmuş, işlemeli, ham ipeğin pamuk ya da keten ipliği karıştırılarak bezayağı dokuma tekniğine göre yapılmış bir kumaş; yüz seksen iki dirhem (582,4 gr.) üç sürahi; dört yüz beş dirhem (1296 gr.) gümüş tepsi; üç top Nakışlı, verevli, gayet sık dokunmuş kaba bir bez, kalın pamuklu bir dokuma ve şip kumaşı.

2.1.2.20. Esir Pazarı Tüccarları: Çok güzel yüzlü bir erkek ve kız çocuğu

2.1.2.21. Hallâclar (Hallaçlar / Pamuk Atıcıları): Pamukla doldurulmuş bir çift altın nakışlı yastık

2.1.2.22. Neccârlar (Dülgerler): Beşer tonluk ipekli kumaş ve on beş sırmalı ve üzerinde deseni olmayan, hatâyî kumaşı

2.1.2.23. Zergerler (Kuyumcular): Elmas, yakut, zümrüt ve inciden yapılmış taş bezemeli çok değerli bir yelpaze; elmas ve yakutla bezenmiş mücevher çalar saat; iki bin üç yüz dirhemlik (7360 gr.) büyük gümüş tepsi; bin dirhem gümüş şamdan (3200 gr.); iki adet mum makası; bin dirhemlik (3200 gr.) gümüş leğen ve ibrik; bir okka (1.281 gr.) kadar gümüş savatlı iki kâse; beş yüz dirhem (1600 gr.) saf gümüşten yapılmış iki adet büyük maşrapa; iki okkalık (2.564 gr.) askılı gümüş ibrik; bir okka (1.281 gr.) kadar gümüş tütsülük ve gülüftan.

2.1.2.24. Kazzâzlar (İpekçiler): Bir adet ön kuşak; bir adet altın suyuna batırılarak yaldızlanmış dizgin; bir adet üzerinde incileri bulunan çapraz sırmalı mücevher; beş adet içinde kaplama bulunmayan saf değerli dizgin; beş adet değerli hediye dizisi.

2.1.2.25. Bezzâzlar (Kumaşçılar), Astarçılar ve Boğasıçılar: Kadife üstüne işleme bir bohça içinde ince süslü nakışlı şal; iki top sırmalı bez dokuma; dört adet hünkâra yaraşır sarık; üç top kenarında işleme bulunan, pamuk ya da keten ipliğinden yapılmış dokuma; üç adet boyalı bir çeşit tulum; iki adet, hükümdara yaraşır kalın çuha kumaşı; atlas kumaşından, saç kadar ince metal iplikle dokunmuş dört köşeli kumaş; yaldızlı iplerle, değişik düğümleme ile yapılan bir çeşit dokuma.

2.1.2.26. Aşpezân (Aşçılar): Yedi yüz dirhem (2240 gr.) bir ibrik ve leğen; yüz elli dirhem (480 gr.) bir gümüş maşrapa; yüz elli dirhemlik (480 gr.) cezve

2.1.2.27. Hayyâtân (Terziler): Üç yüz yetmiş beş dirhem (1200 gr.) bir gümüş matara; bir okkalık (1.281 gr.) gümüş şamdan ve makas; iki yüz elli dirhemlik (800 gr.) gümüş cezve; iki yüz seksen yedi dirhem (918,4 gr.) gümüş gülüftan ve tütsülük.

2.1.2.28. Çakşırcılar (Şalvarcılar): Yüz otuz iki buçuk dirhemlik (424 gr.) bir gülüftan; iki yüz on dirhemlik (672 gr.) bir tütsülük; yüz elli dört dirhemlik (492,8 gr.) bir şamdan.

2.1.2.29. Nalgerân (Nalçacılar): İki okka (2.564 gr.) gümüşten şamdan; bir kahve ibriği; bir tepsi; dört çift nalça ve sarı renkli çiviler.

2.1.2.30. Kazancılar (Bakırcılar): Yedi okkalık (7.974 gr.) altın kaplamalı üç gümüş tepsi; üç büyük maşrapa; bir tütsülük ve gülüftan.

2.1.2.31. Bezirgânlar (Tüccarlar): Tüccarlar, etnik kökenlerine göre ayrılarak hediyelerini sunmuşlardır.

2.1.2.32. Müslüman Tüccarlar: Her biri onar giyimlik olmak üzere Venedik ipeği ve Floransa atlası; dört adet, Mardin'in altın telli şiltesi; dört top Hint işi, sırmalı, zincir işlemeli bez dokuma; kavuk, fes veya takke üstüne örtülen sargı bezi ve iki top, hükümdara yaraşır kalın çuha kumaşı; beş top parlak

sarık kuşağı kumaşı; iki giyimlik çiçekli şal kumaşı; bin dirhemlik (3200 gr.) saf gümüşten büyük hoşaf tası; bin dirhem (3200 gr.) gümüşten bir leğen ve ibrik; beş porselen kâse, bir sofralık on porselen tabak.

2.1.2.33. Yahudi Tüccarlar: Avrupa işi ve Rûmî desenli on giyimlik ipek kumaş; yirmi giyimlik İstanbul hatâyî kumaşı ve Avrupa işi hatâyî kumaşı; on giyimlik üzerinde desen bulunmayan İstanbul dokuması; on giyimlik Avrupa işi parlak atlas; on giyimlik renkli üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş.

2.1.2.34. Okçular ve Yayılar: Kocaman, kanat açmış yapma kartal; dönemin yay ustası Usta İbrahim işi, iki adet sırma kirişli yay; güçken kanadından yapılmış iki deste ok.

2.1.2.35. Balmumcular: Her biri üçer okka (3.846 gr.) ağırlığında sekiz adet siyah ve beşer okkalık (6. 410 gr.) dört tane kafûr mumu.

2.1.2.36. Kâğıtçılar: Kapağı taş işlemeli, bir gümüş divit; altın işlemeli makas; iki deste Semerkandî kâğıt; bir altın işli yelpaze.

2.1.2.37. Attârân, Kahve Fûrûşân ve Kettâniyân (Baharatçı, Kahveci ve Ketenciler): Yarımsar okka (0.641 gr.) iki maşrapa; bir okka (1.281 gr.) gümüş tepsi; bir okka (1.281 gr.) gül suyu kokulu tütsü; iki tabak karışık koku; dörder tabak karanfil; küçük Hindistan cevizi; Hindistan cevizi; sakız; tarçın; safran; misk sabunu; dört kavanoz beyaz kristal şeker; on beş şişe esans; altı şişe çiçek suyu; yedi kâse mühür mumu; üç tepsi hurma; altı tabak misvak; on beş tabak badem şekeri; dört adet akide şekeri; yedi adet Kabe bardağı

2.1.2.38. Kuyumcular: Elmas, yakut, zümrüt ve inciyle bezenmiş ince motifli bir yelpaze; elmas değerli taş işlemeli çalar saat; iki bin üç yüz dirhem (7360 gr.) büyük gümüş tepsi; dokuz yüz doksan dirhem (3171,2 gr.) iki gümüş şamdan ve makas; dokuz yüz seksen beş dirhem (3152 gr.) gümüş leğen ve ibrik; yedi yüz seksen dirhem (2512 gr.) iki gümüş kâse; beş yüz dirhem (1600 gr.) iki gümüş maşrapa; sekiz yüz sekiz dirhem (2585,6 gr.) Avrupa işi büyük tepsi ve cezve; üç yüz seksen dirhem (1216 gr.) bir tütsülük ve gülüftan.

2.1.2.39. Seyyâflar (Kılıççılar): Sultan Gavri kılıçlarından eğri uçlu, balık dişi kabzalı, kemer bağı altın motifli bir kılıç ve iki tahta kınalı, Şam demirinden yapılmış bıçak

2.1.2.40. Bıçakçılar: Dört adet yaldızlı tırnak bıçağı; dört adet balık dişi kabzalı, altın pervazlı, İstanbul demirinden yapılmış mercan tepeli kalemtraş ve iki adet bıçak.

2.1.2.41. Kalaycılar: İki yüz otuz dirhem (736 gr.) bir gümüşten tütsülük ve gülüftan.

2.1.2.42. Bit Pazarı Oturakçıları: Bir çift incili çizme ve yemeni

2.1.2.43. Kürkçüler: İki top vaşak nâfesi; on üç top kakım kürkü; iki adet bacaklı samur kürkü.

2.1.2.44. Âyînciler (Aynacılar): Bu meslek grubunun hediyeleri hakkında *Seyyid Vehbî Sûrnâmesinde* bilgi verilmemiştir.

2.1.2.45. Sırmâkeşler (Sırmacılar): Söz konusu meslek grubu geçiş töreni yapılırken gösterilerini iş yerlerine benzeyen bir “taht-ı revan” aracılığıyla yapmışlardır. Taht-ı revan iki seçme katır tarafından çekilmekte ve değişik süslerle donatılmıştır. Söz konusu katırlar ve taht-ı revan padişaha, sırmâkeşler tarafından hediye edilmiştir.

2.1.2.46. Na’lbendân (Nalbatlar): Bir okka (1.281 gr.) ağırlığında dört adet tam ayarlı gümüş nal; yüz dirhem (320 gr.) kadar gümüşten yapılmış yirmi dört tane çivi; bir gümüş tepsi; damgalı gümüş tas.

2.1.2.47. Sandalcılar: Çin işi gülüftan ve tütsülük; iki gümüş maşrapa; bir gümüş sürahi; bir küçük gümüş tepsi.

2.1.2.48. Serâserciler: Bir top altın dokumalı kumaş; iki adet kıvrımlı, ham ipekten dokunmuş bez; iki adet kıvrımlı, ipek ve pamuktan elde edilen doğal kumaş.

2.1.2.49. Semerciler: Yüz dirhem (320 gr.) ağırlığında bir gümüş semer; yüz doksan dirhemlik (680 gr.) bir gümüş maşrapa; her biri doksanar dirhem (288 gr.) üç tane gümüş kahve tepsisi.

2.1.2.50. Mutâflar (Kıl Dokuyucular): Yedi yüz dirhem (2240 gr.) bir yular; beş yüz dirhem (1600 gr.) bir çift gümüş üzengi.

2.1.2.51. Arpacılar: İki yüz on dirhem (672 gr.) bir gümüş tepsi; altı yüz yirmi dirhem (1984 gr.) bir yular; üç yüz otuz dirhem (1056 gr.) bir gülüftan ve tütsülük.

2.2. Mehmed Hazîn Sûrnâmesi'nde Hediyeler

Hazîn sûrnâmesinde sadece esnaf alaylarının hediyeleri ifade edilmiş olup devlet büyüklerinin hediyelerine yer verilmemiştir.

Toplam 45 esnaf grubunun yer aldığı sûrnâmede, esnaf alaylarının geçiş sırası ve düğünün hangi gününde hangi esnaf grubunun geçiş katıldığı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Esnaf Grubu	Gün
Çiftçiler	Düğünün Altıncı Günü
Ekmekçiler	
Somuncu	
Koyun Kasapları	
Sığır Kasapları	
Yağ Mumcuları	
Debbağlar	
Berberler	
Saraçlar	
Paçacılar	
Yeni ve Eski Bedesten Esnafı	
Çadircılar	Düğünün Sekizinci Günü
Ayakkabıcılar	
Bakkallar	
Kavukçular	
Takkeçiler	
Yorgancılar	
Yeni Bedesten Esnafı	
Hallaçlar	Düğünün Dokuzuncu Günü
Dülgerler	
Bezzazlar	
Nalçacılar	
Kazzazlar	
Terziler	
Çakşırcılar	
Aşçılar	
Bakırcılar	
Tüccarlar	
Kâğıtçılar	
Aktarlar	
Kuyumcular	
Kılıççılar	
Kalaycı	
Bit Pazarı Oturakçıları	
Balmumcular	

Kürkçüler	Düğünün On Birinci Günü
Yaycılar	
Okçular	
Sırmakeşler	
Nalbantlar	
Sandalcılar	
Seraserciler	
Mutaflar	
Arpacılar	

Tablo 2: Mehmed Hazîn Sûrnâmesinde Yer Alan Hediyeler

2.1.1. Mehmed Hazîn Sûrnâmesinde Esnaf Alaylarının Hediyeleri

2.1.1.1. Çiftçiler: Bu meslek grubunun hediyeleri sûrnâmede açık olarak belirtilmemiştir.

2.1.1.2. Etmekçiler (Ekmekçiler): 395 dirhem (1264 gr.) değerinde gümüş şamdan; 443 dirhem (1417,6 gr.) değerinde gümüş tepsi; 123 dirhem (393,6 gr.) değerinde gümüş tütsülük; 64 dirhem (204,8 gr.) değerinde gümüş gülüftan; 120 dirhem (384 gr.) değerinde gümüş makas; yine 395 dirhem (1264 gr.) değerinde gümüş şamdan ve 443 dirhem (1417,6 gr.) değerinde gümüş tepsi.

2.1.1.3. Somuncular (Değirmenciler): Sekiz çift Bursa yastığı; 70 dirhem (224 gr.) değerinde gümüş gülüftan; 97 dirhem (310,4 gr.) değerinde gümüş tütsülük; 121 dirhem (387, 2 gr.) değerinde küçük, gümüş tepsi.

2.1.1.4. Kassâbân-ı Ganem-i İstanbul (İstanbul Koyun Kasapları): 368 dirhem (1177,6 gr.) değerinde gümüş leğen; 233 dirhem (745,6 gr.) değerinde gümüş ibrik; 101 dirhem (323,2 gr.) değerinde gümüş maşrapa; 136 dirhem (435, 2 gr.) değerinde gümüş tütsülük; 67 dirhem (214,4 gr.) değerinde gümüş gülüftan; 1306 dirhem (4179,2 gr.) değerinde gümüş tepsi.

2.1.1.5. Kassâbân-ı Bakar-i İstanbul (İstanbul Sığır Kasapları): 283 dirhem (905,6 gr.) değerinde gümüş tütsülük; 407 dirhem (1302,4 gr.) değerinde gümüş leğen ve ibrik; 1037 dirhem (4182,4 gr.) değerinde gümüş tepsi; 81 dirhem (259,2 gr.) değerinde bir gümüş şamdan.

2.1.1.6. Yağ Mumciyân-ı İstanbul (İstanbul Yağ Mumcuları): 1200 dirhem (3840 gr.) değerinde gümüş şamdan, makas ve tütsüler.

2.1.1.7. Debbâgân-ı İstanbul (İstanbul Deri Tabaklayıcıları): 500 dirhem (1600 gr.) değerinde gümüş leğen ve ibrik; 1000 dirhem (3200 gr.) değerinde gümüş tepsi; 270 dirhem (846 gr.) değerinde iki gümüş şamdan; 23 adet çeşitli renklerde deri.

2.1.1.8. Berberân-ı İstanbul (İstanbul Berberleri): 500 dirhem (1600 gr.) değerinde gümüş leğen; 200 dirhem (640 gr.) değerinde gümüş sitil; makremeli, sırmalı havlu; sırmalı, güvez renkli bohça.

2.1.1.9. Serrâcân-ı İstanbul (İstanbul Saraçları): 600 dirhem (1920 gr.) değerinde gümüş leğen ibrik; 150 dirhem (480 gr.) değerinde gümüş şamdan; 500 dirhem (1600 gr.) değerinde saf gümüşten yapılmış koşum kemeri; 105 dirhem (336 gr.) gümüş gülüftan; 200 dirhem (640 gr.) değerinde vazo; 500 dirhem (1600 gr.) değerinde gümüş tepsi.

2.1.1.10. Paçacıyân (Paçacılar): Çin tabağı ile birlikte bir gümüş tütsülük; bir billur tabakla birlikte gümüş gülüftan; 98 dirhem (313,6 gr.) değerinde bir gümüş hoşaf tası.

2.1.1.11. Bezestân-ı Atîk (Eski Kapalıçarşı Esnafı): On üç adet zümrüt, orta boy ve küçük elmaslarla bezenmiş kuşak; iki çift çini işlemeli, altı köşeli, tabaklı hoşaf kâsesi; üç giyimlik sırmalı hatâyî kumaş; üç giyimlik Avrupa atlası; üç giyimlik Macar çuhası.

2.1.1.12. Çadırcılar: İçi İstanbul ipeği ve dışı yeşil ve kırmızı germe ipek kumaşından dört adet yaldızlı topu ve nakışlı direği bulunan bir çadır.

2.1.1.13. Haffâfân (Kavaflar/ Ayakkabıcı): İncili ve zümrütlü bir çift çizme; incili Çerkeşlerin kullandığı bir çift yemeni; 295 dirhem (944 gr.) değerinde yaldızlı, gümüş tepsi; 140 dirhem (448 gr.) değerinde yaldızlı, küçük gümüş tepsi.

2.1.1.14. Bakkâlân-ı İstanbul (İstanbul Bakkalları): 800 dirhem değerinde iki gümüş şamdan; 800 dirhem değerinde gümüş tepsi; dört giyimlik sırmalı İstanbul dokuması; bir top Avrupa işi sırmalı kumaş; üç farklı renkte dokunmuş İstanbul dokuması; on beş tepsi kuru meyve; on beş tepsi yaş meyve ve sekiz tepsi çiçek.

2.1.1.15. Kavukçıyân (Kavukçular): Her biri onar zira 305 m.) olmak üzere dört kadife kumaş.

2.1.1.16. Takyeciyân (Takkeçiler): Her biri onar zira (152 m.) olmak üzere iki top pamuklu ipek kumaş.

2.1.1.17. Yorgancıyân-ı İstanbul (İstanbul Yorgancıları): 580 dirhem (1856 gr.) değerinde bir gümüş leğen ve ibrik; 155 dirhem (496 gr.) değerinde kapaklı gümüş tas; 211 dirhem (675,2 gr.) değerinde gümüş tepsi; iki adet Avrupa atlası üzerine işlenmiş sırmalı yorgan; iki adet bürümcük üzerine işlenmiş sırmalı yorgan.

2.1.1.18. Bezestân-ı Cedîd (Yeni Kapalı Çarşı Esnafı): Dört adet sık atkılarla dokunmuş, işlemeli, ham ipeğin pamuk ya da keten ipliği karıştırılarak bezayağı dokuma tekniğine göre yapılmış bir kumaş; 182 (582,4 gr.) değerinde üç gümüş sürahi; 405 dirhem (1296 gr.) değerinde gümüş tepsi; üç tane Nakışlı, verevli, gayet sık dokunmuş kaba bir bez, kalın pamuklu bir dokuma.

2.1.1.19. Hallâcân-ı İstanbul (İstanbul Hallaçları): Pamukla doldurulmuş iki çift, Avrupa desenli yastık

2.1.1.20. Neccârân-ı İstanbul (İstanbul Dülgerleri): Beş giyimlik ipek kumaş; beş giyimlik sırmalı hatâyî kumaş; beş giyimlik sırmalı orta incelikte hatâyî kumaş; beş giyimlik üzerinde desen bulunmayan hatâyî kumaş; beş giyimlik üzerinde işlemleri bulunan atlas kumaş.

2.1.1.21. Bezzâzan (Kumaşçılar): Bir adet sırmalı, şal kumaşından seccade; bir adet sırmalı kadife üzerine işlenmiş bohça; iki top sırmalı bez dokuma; dört adet hünkâra yaraşır sarık; iki top kenarında işleme bulunan, pamuk ya da keten ipliğinden yapılmış dokuma; üç adet boyalı bir çeşit tulum; iki top, hükümdara yaraşır kalın çuha kumaş; bir adet atlas kumaşından, saç kadar ince metal iplikle dokunmuş dört köşeli kumaş; bir adet yaldızlı iplerle, değişik düğümleme ile yapılan bir çeşit dokuma.

2.1.1.22. Na'lgerân (Nalçacılar): 206 dirhem (659,2 gr.) değerinde gümüş şamdan; 160 dirhem (512 gr.) değerinde gümüş cezve; 246 dirhem (787, gr.) değerinde gümüş tepsi; 23 dirhem (73,6 gr.) değerinde çivileriyle beraber dört gümüş nalça.

2.1.1.23. Kazzâzân-ı İstanbul (İstanbul İpekçileri): Bir, değerli taşlarla süslü ön kuşak; iki adet saf altın suyuna batırılarak yaldızlanmış dizgin; bir takım üzerinde incileri bulunan çapraz sırmalı mücevher; beş adet değerli hediye dizisi; beş adet içinde kaplama bulunmayan saf değerli dizgin.

2.1.1.24. Hayyâtîn-i İstanbul (İstanbul Terzileri): 375 dirhem (1200 gr.) bir gümüş matara; 400 dirhem (1280 gr.) değerinde gümüş şamdan ve makas; 287 dirhem (918,4 gr.) değerinde gümüş gülüftan ve tütsülük; yüz elli iki dirhem (486,4 gr.) değerinde gümüş cezve.

2.1.1.25. Çakşirciyân (Şalvarcılar): 132,5 dirhem (424 gr.) değerinde iki gümüş gülüftan; iki yüz on dirhem (672 gr.) değerinde iki gümüş tütsülük; 154 dirhem (492,8 gr.) değerinde bir gümüş şamdan.

2.1.1.26. Aşçıyân-ı İstanbul (İstanbul Aşçıları): 700 dirhem (2240 gr.) değerinde gümüş leğen ve iki ibrik; 150 dirhem (480 gr.) değerinde bir gümüş maşrapa; 150 dirhem (480 gr.) değerinde gümüş cezve.

2.1.1.27. Kazgancıyân-ı İstanbul (İstanbul Bakırcıları): 1200 dirhem (3840 gr.) değerinde bir gümüş tepsi; 1200 dirhem (3840 gr.) değerinde üç gümüş maşrapa; 400 dirhem (1280 gr.) değerinde bir gümüş cezve.

2.1.1.28. Bezirgânân (Tüccarlar): Tüccarlar, etnik kökenlerine göre ayrılarak hediyelerini sunmuşlardır.

2.1.1.29. Bazergânân-ı Rikâb-ı Hümâyûn (Müslüman Tüccarlar): 120 dirhem (384 gr.) değerinde on giyimlik Venedik ipeği; 120 dirhem (384 gr.) değerinde on giyimlik Floransa atlası; dört adet Mardin'in altın telli şiltesi; iki adet Hint işi, sırmalı, zincir işlemeli bez dokuma; beş adet büyük sarık; iki giyimlik çiçekli şal kumaşı; iki top kalın çuha kumaşı; 1000 dirhem (3200 gr.) değerinde gümü hoşaf tepsi; 1000 dirhem (3200 gr.) değerinde gümüş bir leğen ve ibrik; bir sofralık on adet porselen büyük tabak; bir sofralık bir adet orta büyüklükte porselen kâse.

2.1.1.30. Yahûdiyân-ı İstanbul (İstanbul Yahudileri): Bir bohça içinde beş giyimlik, Rûmî desenli ipek kumaş; 60 dirhem (192 gr.) değerinde beş giyimlik, Venedik ipeği; 60 dirhem (192 gr.) değerinde beş giyimlik hatâyî kumaşı; 60 dirhem (192 gr.) değerinde beş giyimlik sırmalı hatâyî kumaşı; 60 dirhem (192 gr.) değerinde beş giyimlik atlas kumaşı yine 60 dirhem (192 gr.) değerinde beş giyimlik atlas kumaşı; 30 dirhem (96 gr.) değerinde beş giyimlik üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş; 30 dirhem (96 gr.) değerinde beş giyimlik üzerinde dalgalı çizgiler bulunan kumaş;

2.1.1.31. Balmumcıyân (Balmumcular): Yirmi iki vukiyye (28.204 gr.) ağırlığında varakla süslenmiş dört kafûrî mum; yirmi dört vukiyye (30. 768 gr.) ağırlığında sekiz adet sade kafûrî mum.

2.1.1.32. Kâğıdcıyân (Kağıtçılar): Kapağı taşlı, işlemeli gümüş divit; 142 dirhem değerinde gümüş divit makası; bir adet tezhipli sineklik; iki adet büyük kağıt.

2.1.1.33. Attârân-ı İstanbul (İstanbul Baharatçıları): 400 dirhem (1280 gr.) değerinde iki gümüş maşrapa; 800 dirhem (2560 gr.) değerinde iki gümüş tepsi; bir adet gül suyu kokulu tütsü; iki tabak karışık tütsü; üç tabak karanfil; dört tabak küçük Hindistan cevizi; üç tabak Hindistan cevizi; dört tabak sakız; iki tabak tarçın; üç tabak safran; bir tepsi misk sabunu; dört şişe beyaz kristal şeker; on sekiz şişe esans; altı şişe çiçek suyu; yedi kâse mühür mumu; üç tepsi hurma; altı tabak misvak; on beş tabak badem şekeri; dört tabak akide şekeri; yedi adet Kabe bardağı

2.1.1.34. Kuyumcıyân (Kuyumcular): Bir adet elmaslı, yakutlu, zümrütlü ve incili mücevher yelpaze; bir adet elmas değerli taş işlemeli çalar saat; 2297 dirhem (7350,4 gr.) değerinde büyük gümüş tepsi; 991 dirhem (3171,2 gr.) değerinde iki büyük gümüş şamdan ve makas; 985 dirhem (3152 gr.) değerinde gümüş leğen ve ibrik; 779 dirhem (2492,8 gr.) değerinde iki büyük gümüş kâse; 5000 dirhem (16000 gr.) değerinde iki gümüş maşrapa; 808 dirhem (2585,6 gr.) değerinde Avrupa işi büyük tepsi ve cezve; 381 dirhem (1219,2 gr.) değerinde bir tütsülük ve gülüftan.

2.1.1.35. Kılıçcıyân (Kılıççılar): Bir adet Sultan Gavri, dönemin kılıç ustalarından Usta Mehmed işi, eğri uçlu, balık dişi kabzalı, kemer bağı altın motifli gümüş kılıç; iki tahta kınlı, Şam demiri (bıçak); dört adet yaldızlı tırnak bıçağı; dört adet balık dişi saplı, mercan tepeli kalemtıraş; bir adet balık dişi kabzalı altın pervazlı, İstanbul demiri bıçak.

2.1.1.36. Kalaycıyân-ı İstanbul (İstanbul Kalaycıları): 229 dirhem (732.8 gr.) değerinde bir gümüş tütsülük ve gülüftan.

2.1.1.36. Bit Pazarı Oturakçıları: Bir çift incili çizme ve bir çift yemeni

2.1.1.37. Kürkçiyân-ı İstanbul (İstanbul Kürkçüleri): İki top vaşak nâfesi; on iki top kakım kürkü; iki adet bacaklı samur kürkü.

2.1.1.38. Yaycıyân ve Okçıyân (Yaycılar ve Okçular): Biri Usta İbrahim, diğeri Usta Hüseyin işi olmak üzere iki yay; bir deste gövdesi yeşil, altın başı güvercin kanadından yapılmış, kılıflı ok; bir deste altın başlı nişan oku.

2.1.1.39. Sırmâkeşler (Sırmacılar): Söz konusu meslek grubu geçiş töreni yapılırken gösterilerini iş yerlerine benzeyen bir “taht-ı revan” aracılığıyla yapmışlardır. Taht-ı revan iki seçme katır tarafından çekilmekte ve değişik süslerle donatılmıştır. Söz konusu katırlar ve taht-ı revan padişaha, sırmâkeşler tarafından hediye edilmiştir.

2.1.1.40. Na’lbendân (Nalbatlar): 315 dirhem (1008 gr.) değerinde dört adet gümüş nal; 83 dirhem (265,6 gr.) değerinde yirmi dört tane gümüş çivi; 200 dirhem (640 gr.) değerinde kapağı ile bir gümüş tas; 300 dirhem (960 gr.) değerinde bir gümüş tepsi.

2.1.1.41. Sandalcıyân-ı İstanbul (İstanbul Sandalcıları): Çin işi gülüftan ve tütsülük; 130 dirhem (416 gr.) değerinde iki gümüş maşrapa; 51 dirhem (163,2) değerinde bir gümüş sürahi; bir küçük tepsi.

2.1.1.42. Serâserciyân (Serâserciler): Bir top altın dokumalı kumaş; iki adet kıvrımlı, ham ipekten dokunmuş bez; iki adet kıvrımlı, ipek ve pamuktan elde edilen doğal kumaş.

2.1.1.43. Semerciyân-ı İstanbul (İstanbul Semercileri): Yüz dirhem (320 gr.) değerinde bir küçük semer; 188 dirhem (601,6. gr) değerinde bir gümüş maşrapa; 270 dirhem (864 gr.) değerinde üç gümüş kahve tepsi.

2.1.1.44. Muýtâbân-ı İstanbul (İstanbul Kıl Dokuyucuları): 700 dirhem (2240 gr.) değerinde bir gümüş yular; 510 dirhem (1632 gr.) değerinde bir çift gümüş üzengi.

2.1.1.45. Arpacıyân-ı İstanbul (İstanbul Arpacıları): 210 dirhem (672 gr.) değerinde bir gümüş tepsi; 620 dirhem (1984 gr.) değerinde bir gümüş yular; 91 dirhem (291,2 gr.) değerinde bir gümüş gülüftan; 234 dirhem (748,8 gr.) değerinde bir gümüş tütsülük.

3. Hediyelerin Türleri ve Hediyelere Dair Bilgiler

3.1. Seyyid Vehbî Sûrnâmesi

3.1.1. Hediyelerin Günlere Göre Dağılımı

Hediye Türü	Gün
Kitap, mücevher, saat, mutfak eşyaları, hamam takımı, silah	Düğünün 1. Günü
Kumaşlar, kürkler, atlar, koku-baharat, koşum takımı	Düğünün 2-6. Günü
Esnafların meslekleri ile ilgili sunmuş oldukları hediyeler	Düğünün 7-15 Günü

Tablo 3: Seyyid Vehbî Sûrnâmesinde Yer Alan Hediyelerin Günlere Göre Dağılımı

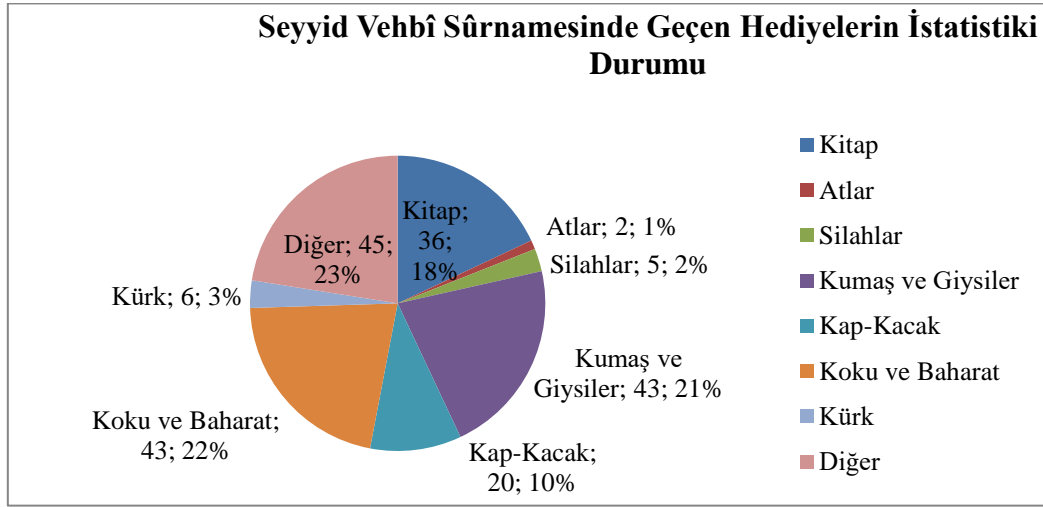
3.1.2. Hediyelerin Türlerine Göre Dağılımı

Hediye Türü	Hediye İçeriği
Kitap	Kur’an-ı Kerim, çeşitli hattatların yazdığı, En’am Sûresi ve Kehf Sûresi, Şeyh Sa’dî Divânı, Gazi Murad Han Divânı, Beyzavi Tefsiri, Dürer-i Gurer, Hidaye, İbn-i Abbas, Kemal-i Hocendî Divânı, Keşşaf Tefsiri, Mesnevi, Zeyl-i Şakayık, Siyer-i Kebîr, Yusuf u Züleyha
Atlar	Arap atları ve midilliler

Silahlar	Tüfek, Macar yapımı tüfek, kılıç, bıçak
Kumaş ve Giysiler	Atlas, boğası, çuha, kutni, hatâyî, kadife, şal, şilte, hara, filar, diba
Kap-Kacak	Kâse, sürahi, tas, sini, leğen, ibrik, vazo, şamdan
Koku ve Baharat	Amber, Öd, Karanfil, Çiçek Suyu, Ağız Miski, Tarçın, Safran
Kürkler	Tilki, Samur, Vaşak, Kakım kürkü
Diğer Hediyeler	Makas, mum, meyve, çiçek, yay, şeker, üzengi, kâğıt, yelpaze, yular

Tablo 4: Seyyid Vehbî Sûrnâmesinde Yer Alan Hediyelerin Tür-lere Göre Dağılımı

3.1.3. Hediyelerin İstatistiksel Durumu

Grafik 1: Seyyid Vehbî Sûrnâmesinde geçen Hediyelerin İstatistik-ki Durumu

3.2. Hazîn Sûrnâmesi

Hazîn Sûrnâmesi'nde sadece esnaf alaylarının hediyelerine değinilmektedir, bu sebeple düğünün 7. gününden itibaren esnafın mesleki anlamda hediyeler getirdiği tespit edilmiştir. Seyyid Vehbî Sûrnâmesi'nde gözlemlenen hediyelerin aynıları birebir olarak bu sûrnâmede de geçmektedir, bundan dolayı yeniden ifade edilmeyecek olup, kitap, değerli silah, mücevher gibi hediyelerin bu eserde yer almadığı belirlenmiştir gözlemlenememiştir.

Sonuç

Sosyal bir varlık olan insanın var oluşundan bu yana diğer insanlarla olan etkileşimini sağlayan bir iletişim amacı olan hediyeleşmenin tarihi eskilere dayanmaktadır. İlkel toplumlardan günümüze uzanan bu tarihî süreçte hediye; kimi zaman sosyal bağ kurma, sosyal itibar kazanma, saygı ve sevgi şükranesi olarak, kimi zamanda sosyal dayanışmanın, içtimai ve dini kaidelere uygunluğun bir parçası haline gelmiştir.

Daha çok özel günlerde ve zamanlarda karşılaşılan hediyeleşme geleneğine; Türk tarihi, Türk kültür tarihi açısından bakıldığında ise geleneğin, Orta Asya Türklerine kadar uzandığı belirlenmiştir. Bunu takip eden süreçte, Osmanlı İmparatorluğu döneminde de hediyeleşmenin yaygın olduğu gözlenmiştir. Doğum, sünnet, evlilik, bayram ve yılbaşı gibi kültürel faaliyetlerin yoğun olduğu günlerde bu gelenek yaşatılmıştır.

Sadece edebî olarak değil aynı zamanda kültür ve siyasî tarihimiz için belge niteliği taşıyan “sûrnâme”lerde de hediyeleşme konusuna oldukça geniş yer verilmiştir. 1720 tarihinde gerçekleşen, “Sûr-ı Hümâyûn” adını verilen büyük şölende de mevcut durum aynı şekildedir. Vehbî ve Hazîn tarafından kaleme alınan, 1720 şenliklerini konu edinen, edebî metinler hediyeler noktasında karşılaştırıldığında şunlar söylenilebilir:

Vehbî, Sûrnâmesini dönemin sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın emriyle yazdığı ve düğüne bizzat katıldığı için ayrıntıları günü gününe not almıştır. Hazîn ise Sûr Emîni El-Hac Halil Efendi tarafından görevlendirilmesi sebebiyle kimi ayrıntıları gözden kaçırmış, bu sebeple; Vehbî Sûrnâmesi'nde, devlet büyükleri ve esnaf alayının hediyeleri birlikte yer almaktadır. Devlet büyüklerinin hediyelerine bakıldığında getirilen hediyelerin sayısı, miktarı hediye sunan kişinin devlet hiyerarşisinde önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Hazîn Sûrnâmesi'nde, sadece esnaf alayının hediyeleri ifade edilmiştir.

Esnaf alayının hediyeleri olarak kıyas yapıldığında ise yine farklılık görülmektedir. Vehbî Sûrnâmesi'nde 57 esnaf grubu varken, Hazîn'de 45 esnaf grubu bulunmaktadır. Vehbî Sûrnâmesinde olup Hazîn Sûrnâmesinde olmayan meslekler şunlardır; Aşçılar ve Kebapçılar; Kesiciler, Kunduracılar, Yaş Yemişçiler, Esir Pazarı Tüccarları, Zergerler, Kahveciler, Ketenciler, Bıçakçılar, Aynacılar, Astarıcı ve Boğasıcılar.

Bunların dışında esnafların geçiş sırasında da değişiklik olduğu dikkat çekmektedir. Hazîn Sûrnâmesi'nde yağ mumcular, aşçılar, okçu, yaycı gibi meslek gruplarının alaylarda ve hediye takdimindeki yerleri farklı bir şekilde ifade edilmiştir.

Kaleme alınan her iki sûrnâmede de hediyelerin ifade edilmesinde bir ayrıma rastlanılmaktadır. Her iki metinde de hediye niteliği ve hangi miktarda olduğu konusunda titizce bir yaklaşım benimsenmiş olduğu tespit edilmiştir. Vehbî, hediye miktarını toplu ifade ederken, Hazîn'de yer yer ölçü sitemine gidilmiştir.

Hazîn'de, “serrâclar” bölümünde geçen hediyelerin, Vehbî'de, “kelleciler”lerin hediyeleri bahsinde geçmesi; kelleciler meslek gurubunda ise Hazîn'in, farklı hediyeleri sıralaması, bu iki sûrnâmenin ayrıldığı noktalar arasında yer almaktadır.

Ayrıca iki sûrnâmenin meslek isimlerinin ifadesi konusunda da bazı husularda birbirinden ayrıldığı görülmektedir. Örneğin; Hazîn Sûrnâmesinde; ekmekçilerin, somuncuların, kasapların, yağ mumcuların, debbağların, berberlerin, saraçların, paçacıların, bakkalların, yorgancuların, terzilerin, aşçıların, bakırcıların, aktarların, kalaycıların, kürkçülerin, sandalcıların, semercilerin, mutaf ve arpacıların; İstanbullu olduğu özellikle vurgulanmıştır. Buna ek olarak değirmencilik ve kellecilik mesleğinin ifade edilişi hususunda bir farklılık daha mevcuttur. Vehbî Sûrnâmesinde değirmencilerden tahhahin, Hazîn Sûrnâmesinde somuncu; kellecilerden ise paçacı olarak bahsedilmiştir.

Yapılan tespitler sonucunda, edebî ve tarihî kaynak olmanın ötesinde, bünyesinde kültürel değerleri barındıran sûrnâmelerin geleneği yansıttığı, hediyeleşmenin de bu geleneğin içinde büyük bir önem taşıdığı belirlenmiştir. 1720 şenliklerini konu edinen, iki eserden Vehbî Sûrnâmesi'nin, dönemin sadrazamı Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın emriyle, Hazîn Sûrnâmesinin ise Sûr Emîni Halil Efendi'nin isteği üzerine kaleme alındığı bilinmektedir. Bu sebeple eserlerin kapsamının devlet kademesine göre şekillendiği, düğüne bizzat katılan Vehbî'nin daha hacimli bir eser ortaya koyduğu, Hazîn Sûrnâmesi'nin ise eserin bazı yerlerinde Teşrifatî Selman Efendi'nin Hazîn'e olan aktarımıyla yazıldığı söylenilebilir. Buna dayanarak içeriği daha kapsamlı olan Vehbî Sûrnâmesi'nin Hazîn Sûrnâmesi'ni etkilemesi hususunda, eserlerin yazılış amacı ve içerikleri göz önünde bulundurulduğunda, bir etki veya benzerlik tespit edilememiştir.

Kaynakça

- Arslan, M. (2009). *Osmanlı saray düğünleri ve şenlikleri 3, Vehbi sûrnâmesi*. Sarayburnu Kitaplığı.
- Arslan, M. (2011). *Osmanlı saray düğünleri ve şenlikleri 4-5, Lebib sûrnâmesi, Hafız Mehmed Efendi (Hazin), Abdi sûrnâmesi, Telhis 'ül-Beyan'ın sûrnâme kısmı*. Sarayburnu Kitaplığı.
- Arslan, M. (2007). “Kültür tarihimiz açısından zengin bir kaynak: sûrnâmeler”. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*. 5(10). 221-258.
- Arslan, M. (1999). *Türk edebiyatında manzum sûrnâmeler (Osmanlı saray düğünleri ve şenlikleri)*. AKM Yayınları.
- Atasoy, N. (1997). *1582 sûrnâme-i hümayûn*. Koçbank Yayınları.
- Aynur, H. (2009). “Sûrnâme”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C.37, ss. 565-567). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Bardakoğlu, A. (1998). “Hediye”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C.17, ss. 151-155). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Cemil, M. (1971). III. Sultan Ahmet Devrinde sünnet düğünleri”. *Hayat Tarih Mecmuası*. 10.
- Dikmen, H. (2009). “Seyyid Vehbi”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C.37, ss. 74-75). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Düzlü, Ö. (2008). *Seyyid Vehbî Divanı'na göre 18. asırda Osmanlılarda sosyal hayat*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Ersan, M. (1999). “Türkiye Selçukluları'nda hediye ve hediyeleşme I”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*. XIV
- Ertuğ Tarım, Z. (2004). Osmanlı İstanbul'unda merasim ve teşrifata dair kaynaklar. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*. 8 (16). 131-148.
- Kızıltan, M. (1988). “Mehmed Hazin ve sûrnâme'si”. *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*. 4. 61-98.
- Pakalın, M. Z. (1983). *Osmanlı tarih deyimleri ve terimleri sözlüğü*. MEB Yayınevi.
- Sakarya, C. I. (2006). *Türk kültüründe hediyeleşme geleneği ve hediyeler*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Tuğlacı, P. (1983). *Okyanus ansiklopedik sözlük*. Cem Yayınevi.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Tülay TUNÇ

Çatışma Beyanı / Conflict Statement: Yazar bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkisinin bulunmadığını, herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan etmiştir.

Etik Beyanı / Ethical Statement: Yazar bu makalede “Etik Kurul İzni”ne gerek olmadığını beyan etmiştir.

Destek ve Teşekkür / Support and Thanks: Yazar bu çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluşun destek alınmadığını beyan etmiştir.

Yayımlanan makalede araştırma ve yayın etiğine riayet edilmiş; COPE (Committee on Publication Ethics)'nin editör ve yazarlar için yayımlanmış olduğu uluslararası standartlar dikkate alınmıştır.